

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A. 1859.

Woensdag, 26 Januarij.

N. 8.

HOOFD-BUREAU: Te Batavia bij H. M. VAN DORP; te Samarang bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te Soerabaja bij E. FÜHRI & Co., te Pasareoan bij WEIJERMANS & Co., te Cheribon bij BLOK & RUZETTE en voor Nederland bij J. NOORDENDORP, Nieuwenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor Batavia.....	f 12,50.
" " " " " Java.....	" 15,--.
" " " " " Buitenbezittingen.....	" 17,50.
" " " " " Nederland.....	" 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.	

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden Bij eerste of meerdere hethaling 25 " " " " " Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

EXTRACT uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Buitenzorg, den 24sten Januarij 1859. (No. 2.) (Staatsblad No. 4.)

Gelezen, enz. Den Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

Is goedgevonden en verstaan: **Eerstelijk:** In te trekken den thans te Pradjekan (afdeeling Panaroekan, residentie Bezoeki), gevestigden landraad.

Ten Tweede: Met appliatie van artikel 8, van het besluit van 30 Maart 1848, no. 6, (staatsblad no. 15), te bepalen, dat volgens de wettelijke bepalingen zamengestelde landraden worden gevestigd te

Bondowosó, hoofdplaats der afdeeling Bondowosso, en Sitoebondo, hoofdplaats der afdeeling Panaroekan, beiden in de residentie Bezeki.

Ten Derde: Enz. Afchrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal: De Algemeene Secretaris, A. LOUDON.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Koloniën, van 19 Augustus 1858, Lt. A. No. 7, is aan den Oost-Indischen ambtenaar J. H. C. van Dijk, laatstelijk derden commiss bij de directie van Financien, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van vier maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Koloniën, van 24 November 1858, Lt. A. No. 16, is aan Ds. A. C. van Maarseveen, laatstelijk benoemd predikant bij de protestantsche gemeente te Pecalongan, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Koloniën, van 24 November 1858, Lt. A. No. 18, is aan den Oost-Indischen ambtenaar A. van Lakerveld, laatstelijk architect der eerste klasse bij 's lands burgerlijke openbare werken, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van zes maanden.

Bij besluit van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van 21 Januarij 1859, No. 12, is aan den demang Paspa Joeda, ambtenaar der recherche in de residentie Palembang, vroeger onder den naam van Aliman, djoeragan van de Gouvernements kruisboot No. 25, toegekend de bronzen medaille voor moed en trouw, wegens in het jaar 1838 en nog onlangs bij de expeditie tegen Djambi, bewezen moed en trouw.

Bij besluit van Excellentie den Gouverneur-Generaal van 21 Januarij 1859, No. 13, is aan den gewezen djoeragan van de gouvernements kruisboot No. 13, Said Aloewie bin Hoesin Baksin alsnog toegekend de bronzen medaille voor moed en trouw, wegens gedurende vele jaren bewezen moed en trouw in het vervolgen en bestrijden van zeeroovers in de wateren van Banca en Billiton.

Civiel Departement.

Ontslagen:

- Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de zoutverkoopkuismeester te Cheribon J. C. van den Worm.
- Op hun verzoek, eervol, van de werkzaamheden bij de opname in de residentie Banjoemaas, en gevolglijk van hunne hierna vermelde betrekkingen:
 - J. L. E. Ham, opziener der tweede klasse bij de indigo-cultuur.
 - K. C. Meulenhoff, opziener der derde klasse bij de indigo-cultuur.
 - W. C. Scott, opziener bij de Braziliaansche koffijbereiding, en
 - C. S. L. Loth Adzn., opziener der vierde klasse bij de nopal-cultuur en cochenille-teelt.

LUCIFERS!

Vervolg.

Wij zijn verplicht onzen lezers eenige inlichting te geven tot opheldering der feiten, welke wij hiervoren hebben geschetst.

Toen de kleine Johanna genoegzaam hersteld scheen om het gasthuis te kunnen verlaten, had zij al zeer spoedig van dat voorrecht gebruik gemaakt, zonder er aan te denken, dat zij te huis niet zou vinden, wat zij in haren ziekelijk en toestand behoefde: want zoo sterk is de gehechtheid aan eigen huis en haard bij den arme, dat hij, die veelal ten zijnent armoede en ontbering lijdt, ongaarne in eenig liefdadig gesticht, voortdurend of tijdelijk, wordt opgenomen en het gewoonlijk zoo spoedig mogelijk verlaat. Zij kwam dus weder bij hare ouders, die haar eerst gedurende eenigen tijd te huis hielden, maar al spoedig van gevoelen waren, dat de schoorsteen daarvan niet kon rooken, en haar weder naar den Dam zonden, van waar zij den derden dag te huis kwam, aangetast door eene koorts, die haar noodzaakte haar kostwinning voorloopig op te geven. Het Klapman tot dien tijd, bij armoede en ellende, reeds gewankeld in zijn besluit, van zich niet door Brakamp tot handelingen te laten verleiden, welke hem in onaangenaamheden met de justitie zouden kunnen brengen, thans besloot hij diens voorstellen aan te

Verleend: Een tweejarig verlof naar Nederland buiten bezwaar dan den lande, aan den notaris te Batavia B. Kleijn.

Een tweejarig verlof naar Nederland wegens ziekte, aan den architect bij 's lands burgerlijke openbare werken P. J. Dumoulin.

Benoemd:

Tot resident van Batavia, de inspecteur van financiën J. C. de Kock van Leeuwen.

Tot tijdelijk waarnemenden notaris te Batavia, mr. R. V. Heijliger, doctor in de regten.

BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR IN DE RESIDENTIE LAMPONGSOE DISTRICTEN.

Tot controleur der tweede klasse, de controleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en cultures op Java A. L. H. A. Nagel.

In dienst gesteld:

Bij 's lands burgerlijke openbare werken, de door Zijne Majes teit den Koning benoemde en onlangs uit Nederland aangekomen aspirant-ingenieurs:

- J. F. F. Moet; met bepaling, dat hij werkzaam zal zijn onder de bevelen van den chef der derde waterstaatsafdeeling en verblijf houden te Soerabaja, en
- C. W. Eekhout; met bepaling, dat hij voorloopig werkzaam zal zijn onder de bevelen van den chef der eerste waterstaatsafdeeling en verblijf houden te Batavia.

Militair Departement.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland wegens ziekte, aan den kapitein der genie en sappeurs L. H. Deelman.

ADVERTENTIËN.

Postkantoor Landmail van Januarij.

De directeur der posten te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomschip in Februarij, den 8sten vande vertrekken, de brievenpakken daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Maandag, den 7den Februarij aansnede: a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz. b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

Met herinnering aan het voorgescrevene bij art. 8 der bepalingen op het beheer van 's lands geldmiddelen (staatsblad 1851 no. 71), worden de belanghebbenden uitgenoodigd, om hunne voordringen ten laste van den lande, loopende over het dienstjaar 1858, uiterlijk voor ultimo April 1859 in te dienen, en om tevens de in hun bezit zijnde ordonnancien van betaling, betrekkelijk dat dienstjaar voor ultimo Junij 1859, bij 's lands kas aan te bieden, ten einde later in derzelve verevening of voldoening geene vertraging te ondervinden.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaja, op Dingsdag den 22sten Februarij a. s., des voormiddags te 10 uren, ten burele van dien hoofdamtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed het transport van zout van het hoofddepôt-pakhuis te Sumanap naar de nateoemen pakhuisen, namelijk:

640 (zeshonderd en veertig) kojangs naar	Padang.
950 (negenhonderd en vijftig) " "	Priaman.
95 (vijf en negentig) " "	Aijer Bangies.
340 (driehonderd en voertig) " "	Benkoelen.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaja, op Dingsdag den 22sten Februarij a. s., des middags te 12 uren, ten burele van dien hoofdamtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed: het transport van zout van het hoofddepôt-pakhuis te Sumanap naar de verkoopkakhuisen in de resi-

dentie Wester-Afdeeling van Borneo, ten bedrage van 935 kojangs als:

90 (negentig)	kojangs naar	Sockalana.
50 (vijftig)	" "	Mampawa.
560 (vijfhonderd zestig)	" "	Pontianak.
235 (tweehonderd vijf en dertig)	" "	Sambas.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaja, op Woensdag den 23sten Februarij aanstaande, des voormiddags te 10 uren, ten burele van dien hoofdamtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed het transport van zout van de hoofddepôt-pakhuisen te Sumanap en te Boender naar de na te noemen pakhuisen, namelijk: A. Uit de hoofddepôt-pakhuisen te Sumanap 1210 (twaalfhonderden-tien) kojangs naar Banjermassing; B. Uit de hoofddepôt-pakhuisen te Boender 890 (acht-honderden-negentig) kojangs naar Palembang; wordende de kojangs gerekend op 30 picolmaten.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaja, op Woensdag den 23sten Februarij a. s., des middags te 12 uren, ten burele van dien hoofdamtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), in het openbaar zal worden uitbesteed het transport van 2100 ton steenkolen, van de hoofddepôt-pakhuisen te Banjermassing naar Soerabaja, wordende de ton gerekend op 2000 amst. pd.

De resident van Samarang maakt bij deze bekend, dat de door den directeur der producten en civiele magazijnen, in de Javasche Courant van den 22sten December 1858 no. 102, aangekondigde uitbesteding voor de levering van laadpraauwen voor het oververren voor 's gouvernements rekening van personen, paarden, slagvee, gelden en goederen van en naar de reede en buitende van Samarang zal plaats vinden op Donderdag, den 16den Junij 1859 des morgens ten 10 ure, op het residentie-kantoor aldaar.

Huis-Collecte.

Ten behoeve van de diakonie-armen der Evangelische gemeente te Batavia, over het eerste kwartaal 1859.

Op Donderdag den 27sten Januarij 1859, om de oost, binnen de stad, zede gedeelte, bevattende al de grachten der Stad, beoosten de Groote Rivier, de heer T. E. de Nijs Bik.

Op Vrijdag den 28sten Januarij 1859, om de oost, buiten de stad, zevende gedeelte, bevattende Jacatra, Goenong-Saharie, de Gang Kamajoran en de Gang Kadiman, de heer W. L. Blankert. Achtste gedeelte, bevattende Bazaar Baro en Weltevreden; tot aan het Hospitaal en Bazaar Senin, de heer G. R. C. Hageman.

Op Zaterdag den 29sten Januarij 1859, om de oost, buiten de stad, negende gedeelte, van de brug bij Kampong Bahie, den weg naar Meester Cornelis tot aan Bidara Tjina, de heer P. Landberg. Tiende gedeelte, bevattende Bazaar Senin, Parappattan, met den Gang Kwinië en den Gang Mendjagan, tot aan het Koningsplein en het land Menting, de Heer H. M. van Dorp.

VENDUTIËN.

Op Donderdag, den 27 Januarij, wegens vertrek, voor een huis in den Gang Patjenongan, door B. J. Leon.

Op den Heemradenplein, à 2 pCt. vendusalaris, door Cassalette & Co.

Op Vrijdag, den 28 Januarij, voor een pakhuis aan de Groote-Rivier, door Gebrs. Roselje & Co.

Op Zaterdag, den 29sten Januarij 1859, executoriale verkoop door het vendudepartement, voor een huis in de Nieuwpoortstraat.

Op Maandag, den 31sten Januarij 1859, door Gebr. Roselje en Co., ten huize van den heer Th. F. Schuil op Rijswijk.

Op Maandag, den 31sten Januarij 1859, voor het commissiehuis van Cassalette en Co.

Op Dingsdag, den 1 Februarij 1859, voor een huis op Batoe-Toelies door van Slooten, Morgan en Co.

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van Abeelen, Dennison en Co.

namen en beging hij, met dezen en twee andere pas ontslagen boosdoeners, de misdaad, door ons in de vorige afdeeling geschetst. En zeker zou hij in het huis des bestolenen-zelf reeds zijn gevangen genomen, had hij daar den tuin niet weten te bereiken, en aldaar door allerlei zijwegen te ontsnappen.

Wij hebben echter gezien, dat ook hij thans in handen van Themis geraakt is, die hem zeker de verdiende straf zal doen ondergaan.

VI. VIJF JAREN LATER.

In een klein, maar net huisje, op een der min aanzienlijke stonden van Amsterdam, vinden wij op een Februarij avond, een drietal personen, namelijk eene vrouw van ten naastenbij veertig- en twee meisjes van omstreeks vijftien jaren, alle met eenig vrouwelijk handwerk onledig. Op het gelaat der vrouw bespeurt men zulk eene mengeling van goedheid en van ernst, dat men volkomen begrijpt, waarom de meisjes haar wel met hartelijkheid, maar toch met een zekere soort van eerbied toespreken. Zij is eene kinderlooze weduwe, wier hart even goed als haar hoofd helder is, een voortreffelijke opvoedster voor het tweetal, dat wij in haar bijzijn aantreffen en waarin wij oude kennissen her vinden, al zijn ze ook zoo veranderd, dat de herkenning niet gemakkelijk valt. Die meisjes zijn geene an-

dere, dan die welke wij eens in de Kalverstraat bijeen vonden en daar een gesprek over hare toekomst hoorden houden, 't welk ons deed vreezen, dat die wel vol zonden en jammer wezen zou, en dat ook boven hare levensgeschiedenis eenmaal de woorden: 'diefstal en ontucht' zouden moeten worden geschreven. Gelukkig voor haar is die vreeze ijdel geweest. De vrouw, die de meisjes hier gezelschap houdt, en een drietal brave jonkvrouwen, in den geest van de Dorcas der Heilige Schrift doorgedrongen, zijn het middel in Gods hand geweest om dat te bewerken, en geen harder, die er den Heer niet voor dankte, dat zij dit mogt doen.

Maar hoe, vraagt men, kwamen die jonkvrouwen niet die arme meisjes in aanraking? Was hier weder het kunst- en vliegwerk in het spel, dat in vele romans à la vogue de ontkoopning bewerkstelligt? Och neen, geachte lezer! Gelijk bijna overal, waar het Godsbestuur op eene merkbare wijze tusschen beiden komt, ging het hier dood eenvoudig in zijn werk. De jonkvrouwen hadden vernomen, dat eene publieke vrouw in het gasthuis gevaarlijk ziek lag, en deden onderzoek, of de kranke ook genegenheid betoonde, bij hare herstelling den weg des kwaads te verlaten en in het toen pas opgerigte Asyl Steenbeek te worden opgenomen. Die vrouw was Trui-Louize, die reeds sedert lang gewenscht had, den beteren weg te kiezen; maar niet wetende waarheen te gaan, tot geen bepaald besluit

Oproeping van Creditoren.
In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en creditoren in den navolgenden boedel:
Door het Colligie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den chinees Hong Asin.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 23 tot en met den 25 Januarij 1859.
MARINE HOTEL. H. Faber, van Port Elizabeth. — Deutz en echtgenoot, van Amsterdam. — C. C. Ruige, van Idem. — F. A. H. Hungenholz en echtgenoot, van Soerabaja. — B. H. Borchers, van Macao. — D. A. Mulder, van Amsterdam. — L. Hazewinkel, van Macao.
HOTEL WILLEM II. Laurer, van de Reede. — Barberino, van Borselo. — Messler, van Idem. — de Koning, van Rotterdam. — Stokmans, van Idem. — Wijtenburg, van de Reede. — K. Brouwer, van Idem. — Kannegieter, van Idem. — Nohr, van Idem. — Wolff, van Idem.
HOTEL DES INDES. de Roy van Zuidewijn, van de Reede. — de Ghislaar, van Idem. — Uhlenbeck, van Onrust. — Soeias, van Singapore.
JAVA HOTEL. H. J. Roseboom, van Soerabaja. — W. van der Harst, van Samarang. — van der Kaa, van Soerabaja. — C. P. de Brauw, van Onrust. — J. L. K. van der Heijden, van Idem. — P. C. Nielsen, van Siam. — G. Bosse, van Buitenzorg.

Vertrekkende Personen.

Melland Gray. — G. Stelling.

Advertentiën.

Getrouwd:

F. H. TIEDEMAN,
met
E. C. S. DE GELDER.

BATAVIA, 19 Januarij 1859.
Eenige kennisgave. (256)

Getrouwd:

W. F. WILLEMSSEN
met
J. L. M. W. WELKER.

TAGAL, den 15den Januarij 1859. (278)

Gehuwd:

M. AZON C. JACOMETTI
met
J. J. M. W. MEULEMANS.

DOESBORG, 10 Junij 1858.
BATAVIA, 17 Januarij 1859. (272)

Getrouwd:

AUGUST, PHILIP, VAN DEN SCHOOR
met
AMBROSINE, ELISABETH, VAN BAKEL.

DIJOCOCARTA, den 22sten December 1858. (277)

Bevallen van eene DOCHTER, T. E. L. Odenthal, geboren van Bloemen Waanders, SAMARANG, 16 Januarij 1859. (279)

Bevallen van eene DOCHTER, E. B. Schuler, geb. Barends, BATAVIA, 20 Januarij 1859. (253)

Bevallen van een' ZONN, A. E. F. Graafland, geb. van Bronckhorst, BATAVIA, 21 Januarij 1859. (248)

Heden overleed ons jongste dochttertje Augusta.

W. E. KROESEN, Lt. Kol.
M. E. KROESEN,
geboren Tromp.

AMSTERDAM, den 20sten November 1858. (237)

Op den 25sten November II. overleed te Gouda, mijn dierbare Vader, de heer Willem Hendrik Kolff, in den ouderdom van negen en zestig jaren.

GUALTHERUS KOLFF.

BATAVIA, 22 Januarij 1859. (249)

Eenige kennisgeving.

Op heden overleed tot onze bittere droefheid, ons eenigste DOCHTERTJE, Maria, Carolina, in den ouderdom van bijna vijf jaren.

J. H. VAN DER PALM.
E. VAN DER PALM.

SEOKARIE, den 17 Januarij 1859. (304)

gekomen was, doch thans die uitkomst met dankbaarheid aangreep. Spoedig bleek het echter, dat dit niet noodig zou wezen, want zij verzwakte dagelijks meer en meer en stierf kort daarop, na vooraf bewezen te hebben, dat haar berouw innig, haar voornemen tot levensverbetering opregt was. Kort voor haar verscheiden, waarbij een der dames tegenwoordig was, verzocht zij als laatste gunst, dat men, nu voor haar niets meer te doen was, loch voor hare zuster mogt zorgen, die anders zeer zeker denzelfden weg zou opgaan, dien zij betreden had. Dit werd haar beloofd. En toen de dames nu in de weduwe Betteler eene vrouw hadden leeren kennen, die, tegen eene niet te hoog gestelde vergoeding, zich wel met de opvoeding van het kind wilde belasten, toen was de zaak in orde. Een jaar later viel ook aan de kleine Maria hetzelfde voorregt ten deel, daar Johanna zoo veel van haar verteld had, dat de eedmoedige beschermsters besloten, ook dat kind aan de gevolgen eener onzedelijke opvoeding te onttrekken.

Hoe zijn ze veranderd, die meisjes! Johanna is eene schoone, slanke brunette geworden, en Maria, schoon nog altijd haar regt op den naam van leelijk behoudende, heeft in hare trekken een plooi van tevredenheid en zachtmoedigheid gekregen, die ons met de onevenredigheid er van verzoent.

Daar werd gescheld en Johanna ijde naar de huis-

Op heden overleed ten gevolge van eene korstondige, doch hevige ongesteldheid, de Heer Gerrii Hendrik Rees, in den ouderdom van 53 jaren.

De Executeuren Testamentair,
Mr. H. BETH
L. N. VAN MEEVERDEN.

BATAVIA, 8 Januarij 1859. (275)
Eenige kennisgave

Op den 17den November 1858, overleed te Leeuwarden, onze geliefde moeder en behuwdmoeder, Vrouwe W. BUWALDA, geb. van Zandbergen. (289.)

K. BUWALDA.
F. BUWALDA.

SOERABAYA, 15 Januarij 1859. *Taijlor.*

Heden overleed ons geliefd Dochttertje, Maria, Ida, Mathilda, oud ruim drie jaren.

H. IDZARDI.
C. von FABER.

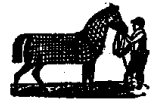
CHERIBON, 17 Januarij 1859 (285)

VENAUTIE

op Donderdag den 27 Januarij 1859,
Wegens verhuizing voor de woning van den WelEdg. Heer Schler, voor-
aan op Cramat, door

B. J. LEON.

Van eenen zoo goed als nieuwen inboedel bestaande in Mahonijhouten en andere meubelen, als: een Mahonijhouten Ameublement, Secretaire, Consoles met marmeren bladen, Kasten, Ledikanten, Stoelen, Tafels, groote Schilderijen en Spiegels,
3 span

Hardlopende Wagenpaarden,

Wagens, een Palanquin, enz. (252)

HOUT-VENAUTIE.

Op Donderdag den 27sten Januarij, op het Heemradenplein,

door

CASSALETTE & CO.

à 2 pct. Vendusalaris,

van

BALKEN

en

CHINESCHE DOODKISTPLANKEN.

Verkoop van een Schip.

Op Vrijdag den 28sten Januarij 1859, zullen de ondergeteekenden in een der Pakhuizen aan de Grootte Rivier, naast de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij, voor rekening van wie zulks zoude mogen aangaan, aan de meestbiedenden publiek verkoopen:

Het alhier ter reede liggende gekoperde en kopervaste

NEDERLANDSCHE BARKSCHIP

ANNA PAULOWNA,

metende 325 Lasten,

laatst gevoerd door Kapt. W. BEK WZN.

Het Schip zal worden verkocht met deszelfs Masten, Stengen, Ra's en verdere Rondhouten, staand en looppud Wand, een stel Zeilen, 2 zware Ankers, een Tuiketting en Anker, en verdere toebehooren;

vervolgens en détail

de over complete Inventaris van dien Bodem, bestaande uit: Zeilen, divers Touwwerk, Trossen, Kompassen, Medicijnen, en Chirurgicale Instrumenten, eene Barkas, Sloep, etc., een en ander zoo goed als nieuw.

Het Schip is van af heden voor een ieder te bezichtigen, terwijl informatien en inzage van den inventaris te bekomen zijn ten kantore van de agenten, de Heeren Haager & Schuurman. (258)

GEBR. ROSELJE EN Co.

VENAUTIE

Op Vrijdag den 28 Januarij 1859,

Wegens vertrek:

voor een huis in de Gang Patjenongan

door **B. J. LEON,**

van eenen zeer netten inboedel als, **Stoelen, Kasten, Tafels, Ledikanten, Spiegels, Schilderijen,** enz. (251)

VENAUTIE

op Maandag 31 Januarij 1859,

wegens vertrek:

ten huize van den Heer

Th. F. Schill,

op Rijswijk door

Gebr. ROSELJE en Co.

van eenen zeer netten en wel onderhouden inboedel bestaande in: Mahonijhouten Ameublementen, Kasten, Consoles, Tafels, Toiletten, Ijzeren Ledikanten, Lampen, Pendules, Vazen, Zilver-, Kristal-, Glas- en Pleetwerk, Porceleinen Eet- en Thee-serviesen, VOORTS:

4 spannen

goedlopende Wagenpaarden,

Een Vis à Vis, Een Coupé, Een Milord, Een Palanquin, Wagentuigen, Bloemen in potten enz. (302)

Zondag te voren te bezichtigen.

VENAUTIE

op Maandag, den 31 Januarij 1859,

Voor het Commissiehuis van

Cassalette & Co.,

Van diverse Lijnwaden, Mode Artikelen waaronder 250 stuks Japansche Zijde,

verder:

- 100 kisten Wijn à 4 dozijn.
- 66 " à 100/2 bl. Petits Pois.
- 20 " à 100/2 " Sardines.
- 12 " Provisien in Blik.
- 24 pr. Engelsche Tafellampen.

Glas- en Aardewerk, Spiegels, Schilderijen, enz. enz. (301)

VENAUTIE

Op Dingsdag den 1sten Februarij 1859,

voor het Commissiehuis van

ABEELN, DENNISON & Co.

Van Lijnwaden, Roodgaren, 10/1. pijpen Madera Wijs, puike Boter, porter Bier, Lijn-olie, Engelsche Zedels en Wagentuigen. Zweedsche Teer en Koolteer, Marbohouten Balken en

ten 11 ure

Voor rekening van belanghebbenden:

- 1 Gouden Buikband met Plaat.
- 1 Prachtig Dames Ganituur van sijn goud.
- 1 do. do. do. do.
- 2 do. Armbanden.
- 12 do. Antique ringen.
- 4 Gouden Patent levers.

Diverse Zilver- en Goudwerken, Brillanten en Diamanten en

Voor rekening des Boedels van wijlen Rapie-ie

DRIE PERCELEN,

gelegen *Chineesche Kamp en Kampong baroe*, breeder omschreven in de *Javasche Courant* van heden. (295)

deur en opende die met een welgemeend: »goeden avond, freule! Kijk, dat vind ik al heel lief van u.»
»Ja mijn kind,» antwoordde de dus betitelde, die er wel voornaam, maar daarom niet minder vriendelijk uitzag. »Ik heb u al lang genegligeerd en hoe gaat het?»
»O, zeer goed, freule.»
»Dat doet mij genoegen,» en zoo sprekende trad de jonkvrouw de kamer binnen, waar zij geene vreemdelinge scheen, want Maria stond van haren stoel met zoo veel levendigheid op, als wilde zij de vriendelijke bezoeker omhelzen, terwijl ook de jufvrouw een blik op haar sloeg, die van opregte genegenheid getuigde.
»Gaat alles wel, jufvrouw?» sprak de freule, zich op den haar aangeboden stoel nederzettende.
»O, heel goed, freule,» klonk het antwoord, »ik gevoel mij hoe langer zoo gelukkiger in het bijzijn mijner twee kweekelingen.

(Wordt vervolgd)

VENDUTIE

Op Maandag, den 31 Januarij 1859,
wegens vertrek, voor een huis te Meester
Cornelis achter de Officiers Societeit
door
B. J. LEON,
van divers Meubilair, alsmede eenige opstallen
met pannen gedekt, benevens een partij
DJATTIEHOUTEN, BALKEN,
enz. (275)

Vendutie

Op Dingsdag, 1 Februarij 1859,
Voor een huis op *Hatoe Toeties* door
VAN SLOOTEN MORGAN & CO.
van eenen zeer netten inboedel bestaande uit: *Spie-*
gels en Schilderijen, Hang- Tafel- en Muur-
lampen, Stoelen, Canappés, Tafels en Con-
soles, Kasten, Ledikanten, porcelein- Glas-
en Aardewerk; Martevanen, Rijtuigen, Ben-
dies, Wagen- en Bendiepaarden, Tuigen etc.
(300)

Vendutie

Op Woensdag, 2 Februarij 1859,
wegens vertrek:
voor het woonhuis van den Wel. Ed. Heer
MEIJSENHEIM KNIPSCHAAR,
naast het Telegrafisch Kantoor op het Koningsplein,
door
VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.
van Mahonij- en andere houten Menbelen, Spiegels,
Schilderijen, Hang-, Tafel- en Muurlampen. Zilver-
Pleet-, Glas-, Porcelein- en Aardewerk, Martevanen,
eenige Gereedschappen; voorts nog 2 spannen goed-
loopende Wagenpaarden, Wagens, Bendie's, Tuigen,
etc. (299)

Op eenen nader te bepalen dag,
zal door de ondergeteekenden op publieke
VENDUTIE worden verkocht:
Het alhier ter reeds liggend Schip
„ROBERT PATTEN,”
groot 576 gemeten Tonnen,
met eene laadruimte van 9 á 10,000 picols.
Het Schip is gebouwd in 1843, van eikenhout, koper-
vast en is een jaar geleden met geel metaal gekoperd.
(315) JOHN PRYCE EN Co.

In commissie ontvangen en in détail verkrijgbaar
bij de ondergeteekenden:
een klein doch uitgezocht factuur

Japansche Goederen

pas aangebragt en bestaande uit:
Eene fraaije bewerkte **Schilderij**, voorstellende
eene markt te *Nagasaki*.
Eenige rijk verlake **Juwelkastjes**, werk-, hombra-
en Lepel-doosjes, twee prachtig bewerkte ronde **Kna-**
pen.
Ongeglansde zwarte **Zijde**, zeer geschikt voor Heeren
Jasjes, **Zijde voor Dameskleeden**, geheel nieuwe
dessins, waaronder rose en effen zwart.
Crépe in diverse kleuren, **Shawls** etc.
(303) GEBRS. ROSELJE EN Co.

Het Photographisch Atelier

van de Heeren
WOODBURRY & PAGE,
zal nog twee weken langer geopend blijven, ten
einde belanghebbenden in de gelegenheid te
stellen hunne **PORTRETTEN** te doen vervaar-
digen, waarin zij door het ongunstige weder
verhinderd zijn geworden. (291)

AVIS.

Le tirage de la loterie de Mre BOURGEOIS,
est reculé au vingt-et-un Février 1859. Messieurs
les souscripteurs, qui n'ont pas soldé leur billet,
sont priés de le faire au plus vite, afin de ne
pas retarder une seconde fois le tirage, qui se
fera chez Mre BOURGEOIS, *Sava Bessar*, à midi
précises.
(308) Mre BOURGEOIS.
BATAVIA, 28 Janvier 1859.

THÉÂTRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Résident.

VENDREDI, 28 Janvier 1859

H A Y D E É.

Incessamment:

L'AME EN PEINE.

MUSIQUE DE Flotow.

Le Directeur-Gérant,
VAN KINSBERGEN. (253)

Algemeene vergadering

der BATAVIAASCHE WEDKOOP SOCIETEIT

op Zaterdag den 29^{en} dezer,
des avonds ten 8 ure in de loods op het Ko-
ningsplein, ter verkiezing ener nieuwe Direc-
tie en ballotage van nieuwe Leden.

Namens de Directie:

De Secretaris,
THOMAS PRIJCE. (311)

BATAVIA, 24 Januarij 1859. (311)

a General meeting

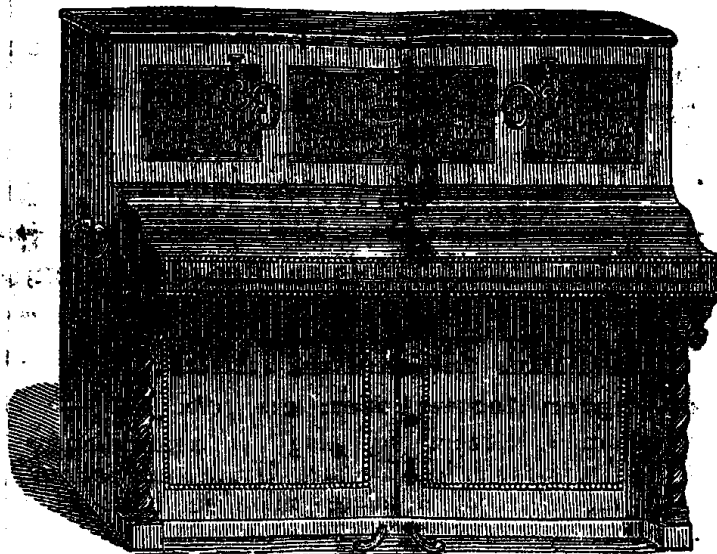
of the BATAVIA RACE CLUB

will be held in the stand, on the Evening of
Saturday the 29th Instant, at 8 o'clock, for
the election of a Committee of Direction for the
year and the ballot for new Members.

By order of the Committee

THOMAS PRYCE,
Secretary. (312)

BATAVIA, 24 Januarij 1859. (312)

F. BERDEN & Cie
FAB^{re} DE PIANOS
A BRUXELLES

Depôt pour tout Java.

CASSALETTE & Co.
BATAVIA.

Met referte tot bovenstaande, bevelen de
Ondergeteekenden de reeds zóo gunstig bekende
PIANO'S van de fabrikanten, *F. Berden & Co.*
bijzonder aan, en deelen tevens mede, dat zij
gemagtigd zijn, bij verkoop eenen billijken termijn
van garantie te verleenen. Zij zullen door succes-
sieve aanvoeren voortdurend van deze instrumen-
ten voorzien zijn. Zij belasten zich met commissien
tegen eene redelijke provisie, bij aldien eenige
wijziging of verandering in den forme van de
PIANO'S, hetzij meubel of mécaniek verlangd
wordt, zal de vervaardiging daarvan overeen-
komstig den wensch ten spoedigste plaats hebben.

Het schip *Broedertrouw*, hetwelk dagelijks ver-
wacht wordt, heeft de eerste bezending van 5
stukks dezer *Piano's* ingenomen.

(214) CASSALETTE & Co.

De beroemde **Brouwerij** van

TH. EHEMANN, te KITZINGEN,
fabriekmerk:

„HET KONINKLIJK BEIJERSCHE WAPEN,”
presenteert:

BEIJERSCH BIER,

expresselijk gebrouwd voor heete klimaten.
(282) AGENTSCHAP ROTTERDAM.

ZOETEMELKSCH KAAZ.

TOKO RIJSWIJK EN PASSER PISANG.
(266) S. B. VAN KEEFF EN Co.

BRANDON & Co.

hebben ontvangen:
Eene groote partij
Kamferhouten Koffers
en
LEDEREN MAILKOFFERS.
(262)

TOKO RIJSWIJK.

Pas Ontvangen:
SAUCISSONS DE LYON,
DEENSCH E ASPERGES,
in heele en halve blikken.
(307) J. C. SAJERS.

BRANDON & Co.

Ontvingen heden:
Eene Exquise partij
ENGELSCH E ZIJDE FOELARDS.
(265)

Pas Ontvangen:

Echte Java Kaneel,

van superieure qualiteit, in pakjes van 1 e
en
Gezuiverde en onvervalschte **ARROWROOT**,
in flesschen,
bij
H. HOFMELIB,
(294) Noordwijk.

MAGAZIJN VAN PIANO'S,

Gang Patjenongang.

DUBRAY & Cie,

ontvingen pr. *Johanna*, eenige PIANO'S
van hunne fabriek te *Parijs*, vervaar-
digd ten behoeve van het klimaat van
Nederl. Indië. Voor derzelve soliditeit staan zij
onvoorwaardelijk borg.

Zij verbinden zich hunne *Piano's*, tegen andere te
verwisselen, indien een dezer doer gebrek aan so-
liditeit onbruikbaar werd.

Ruil en verhuur van *Piano's*. — *Reparatie*
en Stemmen. — Muziek, Muzikpapier,
Instrumenten, Snaren, etc. (284)

Reçu de Paris:

Du très beau Barège,

noir et nuancé,
MANTELETS, DENTELLES NOIR, ETC.
Chez
Mlle NEPPER.
(290) RIJSWIJK,
Ancienne Maison Coquelin.

Uit Engeland ontvangen:

EEN FACTUURTJE
zeer doelmattig ingericht

REIS-NEGESSAIREN,

CHUBBS PATENT HANGSLOTEN,
2 1/2 tot 3 1/2 duim,
Fijne Kantoor- en andere
SCHAREN, MESSEN,
WATERPROEF-PERCUSSIONS,
enz., enz.
(310) JOHN PRYCE EN Co.

Bij den Heer WARNAR en bij de ondergeteekenden, ligt ter inzage:

Prospectus

van een

INSTITUUT VOOR JONGE JUVFROUWEN,

ONDER DIRECTIE VAN

Mejufvr. H. H. van Daalen Wetters,

te

Bijwijk bij 's Gravenhage.

Het onderwijs omvat al hetgeen wat tot eene beschaafde opvoeding behoort.

De prospectus wordt op franco aanvraag toegezonden.

De Boekhandelaren,
LANGE EN CO.

(255)

Vergulde en Palissanderhouten

L I J S T E N,

tegen billijke prijzen.

Te bekomen bij

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1859.

(243)

Een geëxamineerd **Scheepsgeneesheer**, wenschte als zoodanig, onder aannemelijke voorwaarden, met een Hollandsch schip de terugreis te doen.

Reflecterende gelieve zich te vervoegen in **Hôtel Willem II**, te Batavia.

(269)

De **Handels- en Commissie-zaken** tot dus verre door de firma **W. Veldman** gedreven, zullen van af den 1 Januarij 1859 worden voortgezet onder de firma van **W. Veldman & Co.** Zij nemen de vrijheid zich bij voortdoring bij het publiek aan te bevelen, belovende eene prompte en soliede bediening.

W. VELDMAN & Co.

SOERABARTA, Januarij 1859.

(287)

Er wordt ten spoedigsten gevraagd in eene **Detail Affaire**

EEN BEKWAAM BOEKHOUDER,

tegen een ruim Salaris.

Adres bij den Heer

(293)

H. M. VAN DORP.

TE KOOP

Een **BENDIE** en **PAARD**

met Eng. Tuig.

Adres Bureau Java-Bode.

(276)

TE KOOP

100 stuks Ossen en Koeijen,

Te bevragen bij

(270)

G. INGRAM.

WORDT TEGEN 1°. APRIL OF EERDER, in Huur gevraagd.

EEN RUIM HUIS

Huurprijs f 150.— à f 175.—

Adres:

Boekhandelaren Lange en Co.

(280)

De ondergeteekenden hebben, gerekend van heden ter deze plaatse, onder de firma **ZIMMERMANN & Co.** opgericht eene **Toko, Commissiehandel** en **Scheepsleverantie**; bevelende zich minzaamst in de gunst van Heeren ingezeten en dezer plaats en om streken, benevens scheepsgezagvoerders aan.

(286)

D. MAURITZ MARTENS.

J. H. A. ZIMMERMANN.
Pannasgo, 1 Januarij 1859.

De firma **Martens en Co.**, te **Probolingo** heeft, gerekend van af heden, opgehouden te bestaan.

De Heer **J. H. A. Zimmermann** aldaar, heeft onze procuratie, ter liquideering der uitstaande zaken.

MARTENS EN CO.

SOERABAYA, 1 Januarij 1859.

(288)

Debiteuren van de ondergeteekenden, worden beleefd herinnerd hun **debet** voor primo Maart f. k. te willen aanleveren.

(309)

LOURAN EN VAN WALCHREN.
in likvidatie

Debiteuren en Crediteuren van wijlen den Heer **Gerrit Hendrik Rees**, worden verzocht daarvan betalingen en angiften te doen, aan de ondergeteekenden binnende den tijd van zes weken.

(274)

De Executeurs Testamentair

Mr. H. BETH.

L. N. VAN MEEVERDEN.

BATAVIA, 24 Januarij 1859.

(274)

De zaken der vroegere firma **W. VELDMAN**, zullen door den ondergeteekenden zelve worden geliquideerd.

W. VELDMAN.

SOERACARTA, 14 Januarij 1859-

(288)

Met de **STOOMSCHEPEN** van den ondergeteekende zijn alhier aangebragt de ondervolgende goederen, welke wegens onbekendheid der namen van de eigenaren of van hunne woonplaatsen niet bezorgd zijn geworden.

3 Junij per Stoomboot **PADANG** van Padang.

Een pak beddengoed, adres den 1e Luitenant **KOK**.

5 Augustus per Stoomboot **BANDA** van Soerabaja.

Een kistje merk VD.

19 Nov. per Stoomschip **BATAVIA** van Samarang.

2 kisten No. 1 en 2. Adres: **WOLFF** te Batavia.

3 December per Stoomboot **BATAVIA** van Padang.

Een pak beddengoed.

25 December per Stoomboot **PALEMBANG** van Soerabaja.

Een kistje adres **A. H. LAMMERS** te Batavia. Zoomede drie pakken kussens, onbekend van waar ontvangen.

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 13 Januarij 1859.

(241)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY

Een onfeilbaar middel ter genezing van open beenen en verouderde wonden. G. v. I. v. I., te Nijmegen, oud 27 jaar, had sedert negen jaren een open been, met onderscheidene wonden, waarop alle kunst der heelmeesters was te kort geschoten. Toen hij eindelijk zag dat geen geneesmiddel baatte, besloot hij tot de zalf en pillen van Holloway; deze veroorzaakten dadelijk eene aanmerkelijke verbetering in zijn toestand, en nadat hij nog drie maanden lang dezelven gebruikt had, was zijn been geheel genezen, en overigens zijn geheel gestel als hernieuwd.

De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes pillen à f 4.— f 3.— f 5.—

Potjes zalf à f 4.— f 3.— f 5.—

Te Batavia bij **M. S. Cheriman**.

» Poerworedjo » **F. Neumann**.

» Djocjocarta » **Bujia & Co.**

» Soeracarta » **W. Veldman**.

» Salatiga » **F. Kruthoffer**.

» Tagal » **Wed. Dort**.

» Cheribon » **W. Galistan**.

» Cheribon » **M. Blok**.

» Samarang » **H. L. de Lyon, de Groot, Kolf,**

& Co, en bij

De hoofdagenten **Soesman & Co.**

(242)

Boekhandel: **LANGE & Co.**

TARIEVEN

van de

IN- EN UITGAANDE REGTEN,

benevens verdere

Tabellen, Herleidingstafels en Mededeelingen,

betrekkelijk

HANDEL EN SCHEEPVAART.

Met papier doorschoten en geb. f 7.—

Bovenstaande verzameling mag als onmisbaar geacht worden voor ieder, die met Handel en Scheepvaart in meerdere of mindere mate in betrekking staat.

(292)

KANTOOR-AGENDA

1859.

in linnen; met memorandum prijs f 5.— te bekomen bij **H. M. VAN DORP** te Batavia.

(244)

VERGULDE SUPPORTS,

voor Spiegels en Schilderijen,

Te bekomen bij

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 15 Januarij 1859.

(202)

HUMORISTISCH ALBUM

Voor liefhebbers van eene VROLIJKE linn

1858 à f 8.—

De teekening op den nieuweg jaargang

blijft geopend à f 8.— per

mail f 14.— bij

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1859.

(239)

H. M. VAN DORP TE BATAVIA,

Almanach de Gotha, 1859. f 10.—

Aurora, 1859. » 10.—

W. Wordsworth Poems, Illustrated. » 20.—

Dreamland by Macleod, Illustrated. » 25.—

Bell. Self-Mastery. » 7.—

The Historical Treasury, or Sketches from

real life. » 4.—

Mrs. Ellis, the mother's Mistake. » 5.—

Jane Winzom, Vineyard Labourers, a tale for

those who long to be useful. » 7.—

The two vocations, or, the Sisters of mercy

at Home. » 7.—

Influence, or the evil Genius. » 5.—

(259)

Boekhandel van **H. M. VAN DORP** te Batavia.

TAUCHNITZ EDITION à f 2,50 pr. vol.

TAUTPHOEUS Quits, 2 vol.; **GORE**, Heckington, 2 vol.; **BULWER**, What will he do with it, 3 vol.; **AINSWORTH**, Mervyn Clitheroe, 2 vol.; **SEWELL**, Ursula, 2 vol.; **TROLLOPE**, Doctor Thorne, 2 vol.;

DICKENS & BULWER'S WORKS;

EDGEWORTH, popular tales; **EDGEWORTH**, moral **CROSLAND**, memorable women;

HEINE'S sämtliche Werke.

CONRAD, reizen naar de landengte van Suez, Egypte, etc.

DELAUNAY, Mechanica, 1 deel nieuwe uitgave.

HOFDIJK, Ons voorgelacht, afl. 1—4, met platen.

De Zegen des ouderdoms.

Nieuwe Fransche Romans, etc. etc.

(206)

ELASTIEKE BALLEN,

wedertom verkrijgbaar bij

(298)

G. KOLFF EN CO.

Inteekenaars op:

De Indiër, 1859,

worden beleefd verzocht hunne abonnementsgelden ten bedrage van f 56.— te doen toekomen.

De **Indiër** deelt uitvoeriger dan enig ander blad de verslagen en verhandelingen omtrent Indische aangelegenheden van de Staten Generaal mede.

Inteekeningen worden voortdurend aangenomen bij

de Correspondenten

(297)

G. KOLFF EN CO.

DR. VAN HOVELL'S

Tijdschrift voor Nederlandsch Indië.

Nieuwe Inteekenaars voor den **Jaargang 1859** worden verzocht zich aan te melden bij de ondergeteekenden.

De abonnementsgelden ad f 50.— worden beleefdelijk ingewacht.

Bij vernieuwing vestigen de ondergeteekenden de aandacht op dit Tijdschrift, dat sedert een reeks van jaren met onvermoeiden ijver de **Staatkundigen** en **Wetenschappelijke** aangelegenheden van Nederlandsch Indië behandelt, en bij de nog aanhangige groote Indische vraagpunten in de toekomst immer belangwekkender belooft te worden.

De Correspondenten

(296)

G. KOLFF EN CO.

Door menigvuldige bezigheden verhindert zulks persoonlijk te doen, roepen **Mr. en Mevr. Fabius** bij dezen een **laatst vaarwel** aan alle vrienden en kennissen op Java toe.

(236)

BATAVIA, 21 Januarij 1859.

Houders van Cognossement

over onderstaande goederen aan order geconsigneerd, uit Nederland alhier aangebragt, per Nederlandsch schip **AGNETA**, kapitein **Grivel**, gelieven zich bekend te stellen bij de Ondergeteekenden.

H. L. No. 1/2. 2 kisten meubels afgeladen door **J. B. Roelofs**.

(271)

B. KOPERSMIT EN CO.

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. O. F. Struben en familie.

(280)

Met het Nederlandsch Schip

Twee Gezusters,

Kapt. **P. Keuakamp**, bestaat nog gelegenheid tot den overvoer van kleine families of enkele personen naar Nederland.

Het Schip is uitmuntend ingerigt, biedt alle mogelijke gemakken aan, en zal in het begin der volgende maand de reis naar Nederland aanvaarden.

Voor nadere informatien gelieve men zich te wenden tot

de Agenten,

(306)

B. KOPERSMIT & Co.

Passage naar Nederland.

Het schip

PRINSES AMALIA,

kapitein **L. W. VAN RIJN VAN ALKEMADE**,

zal omstreeks den 20sten Februarij van **Samarang**, via **Batavia**, naar **Nederland** vertrekken, en zijn met deze uitmuntende gelegenheid nog eenige hutten disponibel.

Nadere informatien bij de heeren **Dorrepaal & Co.**, te **Samarang**, en hier bij

(305)

de Agenten

J. CEZARD & Co.

EERSTE BIJVOEGSEL behoorende bij den JAVA-BODE,

van Woensdag, 26 Januarij 1859, No. 8.

BATAVIA.

Ll. Zaterdag werd, door het Hoog-Militair-Geregts-hof van Ned. Indië, uitspraak gedaan in de zaak van den kapitein der infanterie L. J. F. Timmermans, die, wegens oneerbiedigheid voor den krijgsraad getrokken, doch door dezen vrijgesproken, zijne zaak in hooger beroep voor dat opperregterlijk collegie had gebragt gezien.

De toedragt der zaak was als volgt:
Kapitein Timmermans had zich, tijdens de Timorsche expeditie, volgens het oordeel zijner kameraden, met dapperheid gedragen en deswege aanspraak op de militaire Willems-Orde. Zeer bevreemde het hem dus, bij de, door den commandant der expeditie gedane, voordragt tot belooning, niet in aanmerking te zijn gekomen, en hij besloot overmits die orde te reclameren. Zijne reclame werd in handen van den gewezen chef der expeditie gesteld, die daarop niet alleen ongunstig adviseerde, maar ook den reclamant van lafhartigheid, gedurende het te Lidak geleverd gevecht, beschuldigde.

Kapitein Timmermans, voor zichzelf en de bewustheid bezittende, dat deze aanklagt ten eenemale ongegrond was, beklagde zich daarover en werd wegens die klagte, als oneerbiedigheid daarstellende, voor den krijgsraad getrokken, doch vrijgesproken.

De Advocaat Fiscaal voor de Land- en Zeemagt kwam van dat vonnis in hooger beroep en kapitein Timmermans smaakte het genoeg, dat het Hoog-Militair-Geregts-hof bij arrest verklaarde, dat de tegen hem ingebragte beschuldiging valsch, onwaar en uitgedacht was, om zijne eer te bezwalken. Verder verklaarde dat arrest, dat zijn gedrag, ter gelegenheid van het gevecht te Lidak, zeer prijze-swaardig geweest was.

De uitspraak van het arrest werd door vele belangstellende vrienden van kapitein Timmermans bijgewoond, die hun sympathie voor den miskenden, doch thans in zijne volle eer herstelden kameraad duidelijk aan den dag legden.

Wij kunnen, bij de mededeeling van het hier bovenstaande, de vraag niet onderdrukken, of de termen van het arrest niet eenigzins te hard ten opzichte van den chef der expeditie, die toch buiten de gelegenheid was, zich te verdedigen, zijn uitgevallen, te meer daar, zoo als wij van gader zijde onderrigt zijn, eene bij een gevecht wel verschoonbare vergissing in den persoon, en geen zins epige laakhare hartstogt de oorzaak der, ten onrechte tegen kapitein Timmermans ingebragte, beschuldiging van lafhartigheid geweest is.

Wij wenschen kapitein Timmermans geluk met deze voor hem zoo eervolle uitspraak, en den gewezen chef der Timorsche expeditie eene spoedige en voldoende ophefaling dezer zaak toe.

— **Incens No. van den 19den dezer**, maakten wij melding, dat het engelsche schip *Corriemulzie* van Liverpool op het Maueters-eiland gestrand was.

Wij vernemen deswege de volgende bijzonderheden. De *Corriemulzie*, gezagvoerder Blacklock, was, den 14den October jl., van Liverpool vertrokken en had het ongeluk, na bijna volbragte reize, op het eilandje Man-eter vast te raken. De gezagvoerder had zich onmiddellijk naar Batavia begeven en van den Commandant van Z. M. zeemagt de noodige hulp verzocht en erlangd. Het gelukte Z. M. stoomschip *Ardjoeno*, dat met de noodige praanwen onmiddellijk naar de plaats des ongeluks vertrokken was, door het overbrengen van een gedeelte der lading in de praanwen, het schip wederom vlot te maken en het met de inhebbende rijke lading manufacturen te redden.

De *Corriemulzie* kwam, den 20sten jl., dan ook behouden ter dezer reede aan.

De gezagvoerder Blacklock erkent ten volle de redding van zijn vaartuig en lading aan de spoedige en doeltreffende maatregelen, van de zijde der Nederlanders aangewend, te danken te hebben, en heeft dan ook zijne erkentelijkheid over de hem verleende hulp, in een brief aan den Commandant der zeemagt, kenbaar gemaakt.

— Ll. Zondag morgen is, onder de eerbewijzingen aan zijn hoogen rang verschuldigd, ter dezer reede aan boord van Z. M. schip *Admiraal de Ruiter*, kap. lt. ter zee Fabius, ingescheept, om de terugreize naar het Vaderland aan te nemen, Z. E. de Vice-admiraal J. F. D. Bouricius, laatst commandant van Z. M. zeemagt in O. I. en inspecteur der Marine.

Eene aanzienlijke schaar hooggeplaatste ambtenaren en officieren had zich aan de inscheepsplaats verzameld, om dezen geachten vlag-officier eene behouden reize toe te wenschen en een laatst vaarwel toe te roepen.

— Gisteren middag te half zes uren, heeft zich de heer B., gewezen boekhouder bij den heer H., in het *Marine-Hôtel* alhier, door een gewerschot van het leven beroofd. De reden van dezen zelfmoord ligt voor alsnog in het duister.

— Men meldt ons van Indramajoe, dd. 22 Januarij: Den 17den dezer is het Ned. schip *Hillegonda Maria*, zeilende om de Oost, op den hoek van Indramajoe aan den grond vastgeraakt.

Men besteedde dien dag met het aanwenden van pogingen, om weder vlot te geraken, welke echter niet gelukten.

Den volgenden dag gaf het schip noodseinen aan twee in de nabijheid ter reede liggende Nederl. schepen en een Ned. Indische bark, welke echter niet opgemerkt schijnen te worden.

Den 19den deed het schip noodschoten, maar nog kwam geen hulp van de genoemde vaartuigen opdagen.

Door het schieten werd echter het hoek van het

plaatselijk bestuur te Indramajoe met het ongeval van de *Hillegonda Maria* bekend, en onmiddellijk begaf ZEDG. zich, in weerwil van een zware branding, naar zee, ten einde zoodra mogelijk hulp te verleen. ZEDG. mogt dan ook de voldoening smaken, dat het schip weldra in zeilenden staat verkeerde.

Het is wel zeer te betreuren, dat, in deze eeuw van beschaving en vooruitgang, nog onder de gezaghebbers van onze koopvaardijvloot lieden worden gevonden, die zulke bekrompene denkbeelden omtrent het hulp verleen koesteren. Wij mogen ons echter verheugen, dat zulke voorbeelden hoogst zeldzaam zijn.

Soeracarta. — Den 14den Januarij 1859, is alhier aan de gevolgen van eene beroerte plotseling overleden de heer C. F. Winter, gezwooren translateur voor de Javaansche taal.

De maatschappij en de wetenschap ondergaan door dit sterfgeval een waar verlies.

Lamongsche Districten. — Volgens berichten over December ll., waren alle ladangs beplant, en de sawa's deels bewerkt, deels afgeplant. De aangelegde peper-tuinen van 1856 en 1857 werden reeds voor een gedeelte met peperranken voorzien en men ging voort met nieuwe tuinen aan te leggen. De gegeven bevelen tot aanplant van koffij werden zelfs in het *Abangsche* behoorlijk opgevolgd.

Op den 21sten December, kwam des avonds een banger op in de *Telok-rivier*, welke zoo hoog was, als men aldaar in geene twintig jaren had gezien. Een gedeelte der hoofdplaats stond $2\frac{1}{2}$ voet onder water. Gelukkig nam het water tegen den morgenstond af.

Beneden Divisien van Palembang. Het padigewas stond over het algemeen vrij gunstig.

Van de *Ogan-Ielie* en *Moessie-Ielie* werden eenige monsters uitheemsche katoensoorten ontvangen, welke aldaar zijn geteeld.

Zooals reeds vroeger werd vermeld, heeft de katoen van den laatsten oogst veel geleden door zware regens en insecten. Als eene bijzonderheid wordt berigt, dat de inlandsche of *Ogan kapas*, nabij de vreemde katoen te veld staande, niet door het vernielend insect werd aangeast, en het zich alleen op de uitheemsche katoensoorten vertoonde.

De handel van de hoofdplaats *Djambi* met de bovenlanden neemt dagelijks toe. Meer dan twintig grote raketten of vlotten, beladen met drakenbloed, rotting, getal pertja en padi, waren uit de binnenlanden ter hoofdplaats aangekomen.

De gewezen sultan zou hoegenaamd geen invloed meer hebben en zich in het bosch te *Soengi Tabier* eene woning hebben laten bouwen.

De nieuw aangestelde snitjan gaf dagelijks blijken van zijne goede gezindheid, onder anderen door het doen opvatten en uitleveren van weggelopen koelies, matrozen en bannelingen, de laatsten van *Mocara Kompeh* afkomstig.

Wester-afdeeling van Borneo. Volgens berichten van December ll., was de oogst der padi te *Pamangkat* afge-loopen. De ongunstige weersgesteldheid had een verlies van ruim 500 koijangs ter gevolge gehad.

De oogst, die goed is binnen gekomen, wordt geschat op 400 koijangs.

In de omstreken van *Sambas* stond de padi geheel onder water, zoodat men daar vreesde voor een minder goeden oogst.

Ten gevolge van het stormachtige weder, was de scheepsvaart onbeduidend.

In de afdeeling *Montrado* hebben de bruggen en wegen veel te lijden gehad.

Enkele goudmijnen waren vol water, waardoor het graven moest stil staan.

Op sommige plaatsen is door hoogen waterstand de bijna rijpe padi tegen den grond geslagen.

Groote boomstammen, die de *Soengi Doeri* kwamen afdrijven, hadden een noodbrug bijna doen wegslaan; door tijdige maatregelen is dezelve echter behouden gebleven.

Het katoenzaad komt nagenoeg in de geheele residentie slecht op, hetgeen aan de kwaliteit van het zaad wordt toegeschreven.

De vischvangst was door het onstuimig weder zeer onbeduidend geweest.

Van onderscheiden plaatsen zijn, ten gevolge van den hoogen waterstand, ongunstige berichten ingekomen omtrent de vooruitzichten op goede padioogsten.

Nabij *Salensee* is een gedeelte der mijn *Bani* ingestort, waarbij twee Chinezen zijn omgekomen.

In de afdeeling *Landak Tojan* stond de padi overal vrij goed.

— Berigten van Decima (Japan) behelzen:

Met de vergrooting van *Decima* en het tot op de helft verlagen van den ringmuur is een begin gemaakt; de heer *Gerlach* was voornemens, zich aldaar een woonhuis te doen bouwen.

Met de Amerikaanse walvischvaarders *Rapid* en *Charles Price*, werd het berigt ontvangen, dat de Russische Consul-Generaal met zijnen secretaris, hunne echtgenooten en een geestelijke te *Hakodate* waren aangekomen, en dat het Russisch consulaat naar *Kanagawa* zou verplaat worden. De Amerikaanse handelsagent was intusschen in een wachtschip naar *Simoda* vertrokken en den 20sten November aldaar aangekomen.

Ook was te *Hakodate* een, op aanbeveling van graaf *Puliatine* gezonden, Russisch zeeofficier aangenomen, om de Japanners in marine-aangelegenheden voor te lichten.

Binnen kort worden te *Nagasaki* verwacht twee van *St. Petersburg* vertrokken oorlogskorvetten en een kanonneerboot.

De Consul-Generaal van *Amerika* was voornemens, eerlang *Nagasaki* te bezoeken.

Den 14den November arriveerde het aan de firma *H. H. Spengler* geconsigneerde Amerikaanse clipper-schip *Ann*, aanbrengeende 400 Chinese schapen voor het Japanse gouvernement.

Den 17den naar *Shanghai* vertrokken zijnde, keerde het den 1sten December terug, aanvoerende:

104 kisten rhabarber, 636 picols sapanhout, 17 manden cirico-choh, 10 manden kandij, 40 manden suiker, 6 pakken kleinigheden en 5 balen camlits.

Den 25sten November arriveerde de Engelsche koopvaardij-schoener *Vindex* van *Shanghai*, aanbrengeende 400 picols sapanhout, eenige picols tin, voorts lijnwaden, lakens en Chinese medicijnen; deze schoener vertrok den 9den December weder naar *Shanghai*, uitvoerende 1000 kisten was, eenige picols soerme, aaragai en een aantal monsters van goederen.

Den 18den December kwam aan het Britsche stoomschip *Inflexible*, eenige Japansche schipbreukelingen medebrengende, en de Deensche brik *Wilhelmina*, beiden van *Hongkong*, benevens een Russische stoomschoener van *Hakodate*.

De met de *Vindex* aangekomen heer *Louiso*, zal te *Nagasaki* blijven voor de firma *Dent en Co.* te *Shanghai*.

Hij heeft eene overeenkomst met de geldkamer aangegaan voor de levering van 10,000 kisten was, tegen 5,000 picols sapanhout.

Het met het schip *Ann* aangebragte sapanhout werd verkocht voor negen maas en vijf condryu per katti.

(*Jav. Ct.*)

Soerabaja, 20 Januarij. Gisteren morgen te zes uren, hebben zich de troepen uit dit garnizoen, bestemd om deel uit te maken der Bonische expeditie, aan het bassin bij het Marine-etablissement ingescheept.

Het 14de bataillon infanterie, gecommandeerd door den majoor Belle, en eene halve compagnie sappers marcheerden tot dat einde, begeleid door den kolonel commandant der afdeeling, het muziekkorps van het 13de bataillon infanterie en een groot aantal officieren en ingezetenen naar de plaats der inscheeping. Het vertrek had in de beste orde plaats en de wenschen voor den gelukkigen afloop der expeditie vergezelden de vertrekkenden.

(*Oostpost.*)

NEDERLAND.

Van den Speciaal Correspondent van den *Java-Bode*.

(Slot van ons vorig No.)

Ik heb u zoo uitvoerig met koloniale aangelegenheden moeten bezig houden, dat er weinig ruimte meer overblijft, om u over het niet-koloniale te spreken. En ook nu moet ik u eerst nog, met betrekking tot onze overzeesche bezittingen mededeelen, dat de zaak van den heer James Brooke kortelijk in de Kamer is besproken. De heer Elout leverde een betoog, dat sir James Brooke geen recht had; de ministers van buitenlandsche zaken en kolonien bepaalden zich tot de verklaring, dat de zaak reeds afgedaan was, en dat men het zich ook ligtelijk begrijpen kon, dat er weinig aanklonds voor de koningin van Engeland in lag, om als rajah van Serawak op te treden en eene vassale van den sultan van Bruni te worden.

Deze zaak werd besproken bij de behandeling van het budget van buitenlandsche zaken, waarbij de hoofdstuk bleek te zijn de verhouding tot België met betrekking tot de aftappingen van de Maas. De regering beriep zich ook thans weder op de onderhandelingen, welke deswege gevoerd worden; maar de Limburgers verlangen, misschien niet zoo geheel ten onrechte, dat er niet langer onderhandeld maar gehandeld zal worden. De regering heeft een voorstel aan het belgische gouvernement gedaan en vertrouwt, dat daardoor de zaak zal geëindigd worden.

Bij hoofdstuk IV, justitie, was het de rijkspolitie, die in het breede werd besproken. Men verlangde daarvoor eene algemeene wet en, ten einde de uitbreiding der rijkspolitie ondershands tegen te gaan, werd op het daartoe uitgetrokken cijfer een bedrag van f 40,000 geschrapt. Daarentegen werd een andere post, de zogenaamde kleine onkosten van de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de cantongeregten, met f 6000 verhoogd. Bij de bespreking van dit hoofdstuk der staatsbegrooting, kwamen ook ter tafel de regterlijke organisatie, het gevangenisstelsel en meer in het bijzonder de oude, nog van kracht zijnde wetten, waarvan het bestaan intusschen vergeten schijnt, zoo, bijv. de wet, die ons verbiedt het land te verlaten zonder pas; de wet, bepalende, dat men aangeifte moet doen van de loges, die men, al is het slechts voor een enkelen nacht in huis heeft, welke wet onlangs in Zierikzee werd toegepast, en vooral ook de Zondagswet, die evenwel, volgens het oordeel der ministers, gematigd, dat is slaauw, willekeurig, moet gehandhaafd blijven. Belangrijk was eene verklaring der ministers van justitie, omtrent eene zogenaamde processie van Ossen-drecht naar Berendrecht, eene processie, die, volgens de daaromtrent in 1835 opgemaakte lijsten, door de procureurs-generaal bij de provinciale hoven tot de niet-geoorloofde behoorde. Den minister was het evenwel uit een zeer nauwkeurig onderzoek gebleken, dat de processie wel tot de geoorloofde behoorde, als hebbende sedert onheugelijke tijden plaats gehad. Hij had dus geen bevel gegeven, om haar op den gewonen dag, 8 September, te verhinderen, en de optogt was stil en zonder aanstoot te geven, afgevoerd. Maar de kerkelijke factie schreeuwde wraak; men jammerde over schending der grondwet; men riep het spooksel der jezuiten weder in het leven, en een der leden van de Staten-Generaal bragt de zaak in de Kamer. De minister gaf de eenvoudige opheldering en nu — staan de scheurmakers bedremmeld? Neen, mijn waarde redacteur! Nu roepen zij, dat de minister van justitie aan de jezuiten verkocht is. Zij zijn onverbeterlijk.

Hoofdstuk V (binnenlandsche zaken) gaf tot de gewone beschouwingen aanleiding over de getrekkige medische politie; over de geneeskundige staatsregeling in het algemeen, waarvan men sinds jaren verbetering hoopt; over den waterstaat, het onderwijs, enz.

Bij de bespreking der publieke werken, kwam in meer nauwkeurige beschouwing het plan der regering, waarover ik u vroeger schreef, om de rijksgebouwen voor de departementen en staatscollegien ingerigt, onze oude historisch-merkwaaardige monumenten, te sloopen en door anderen te vervangen, waarvoor eene som van f 200,000 op de begrooting staat uitgetrokken. Eenige leden wendden nog eene poging aan, om dat oordeel te schorsen en bij eene afzonderlijke wet de zaak meer en detail te onderzoeken; maar de meerderheid besloot anders en zou

gij weder in het moederland komt, is er zeer veel kans, dat gij van het oude binnenhof niets meer ziet, dan het oude hof (de zogenaamde loterijzaal). Eindelijk werd er ook eene discussie gevoerd over de hooger-ambten aan onze hooge scholen, waarbij ook de professor, van wien ik u in een mijner vorigen gewaagde en die, ondanks zijn emeritaat, zijne collegien bleef voortzetten, met andere woorden niet vervangen wilde worden — op het tapijt kwam. Ik hoop evenwel niet, dat gij uit mijne woorden zult opgemaakt hebben, dat de bedoelde hoogleeraar een man zonder verdienste is; geenszins, dit blijkt genoeg uit het geschenk, hem dezer dagen door zijne voormalige leerlingen en vrienden aangeboden, aan wier hoofd de heer Groen van Pinsterer staat. Het geschenk bestaat uit een marmergroep, door onzen grooten beeldhouwer Royer vervaardigd en op eene tafel van geel marmer geplaatst.

Tegen mijne gewoonte en mijn verlangen heb ik mij ditmaal bijna uitsluitend bepaald tot de „officiële“ geschiedenis der laatste vreemde dagen. Zij heeft dan ook in de publieke aandacht op verre na de grootste plaats beslagen en, ook in de meer vertrouwelijke gesprekken, waren de handelingen der Kamer vaak de hoofdzaak. In zooverre ben ik dus niet van mijn voornemen afge- weken.

Ook in het buitenland viel er weinig bijzonders voor: de verwikkelingen, die schijnen te zullen ontsaan tuschen Oostenrijk en Frankrijk, zijn voor het oogenblik nog slechts bekend uit de geruchten, en de uitkomst zal misschien bewijzen, dat die geruchten uit de lucht gegrepen of althans overdreven zijn.

Een feit is echter, dat de leening voor het Suez-kanaal gesloten is en de aandelen zijn genomen. De eerste stap voor die reizen-onderneming is dus gezet. Wanneer de twee te volgen zal, is intusschen nog volstrekt onzeker.

De laatste berichten uit Parijs deelen voorts mede, dat er een opperraad is ingesteld voor Algerie en de koloniën, met vijf en twintig leden bestaande, aan wier hoofd de naam van Emile de Girardin gelezen wordt. Maar meer dan hiermede houdt men zich in Frankrijk bezig met het proces van den graaf de Montalembert, die wegens zijn *Le Parlement Anglais et le débat sur l'Inde* door den franschen regter vervolgd en veroordeeld werd. Men had zich evenwel met dat proces zoo zeer gehaast, dat het vóór den 2den December was afgelopen en het veroordeelend vonnis gevallen was. Die dag der proclamatie van het keizerrijk was bestemd, om den schrijver genade te geven. Maar de Montalembert verlangde de keizerlijke genade niet; hij heeft ze afgeslagen op grond, dat hijappel van het vonnis had doen aantekenen en dit dus nog niet in kracht van gewijsde was overgegaan. De vraag is nu, of de hoogere regter het vonnis zal bekrachtigen, dat steunt op eene wet, gemaakt voor de veiligheid der — Republiek!

Over het belangrijke werk-zelf van den franschen publicist schrijf ik u eene volgende maal. Deze is wellicht te uitgebreid.

ENGELAND.

In een van de laatste nummers van den *Times*, wordt de dood gemeld van den overschrokken reiziger Adolf Schlagintweit. Men zal zich herinneren, dat reeds in de maand October hetzelfde bericht werd medegedeeld en, met een brief aan den redacteur van het *Journal des Débats* geschreven door den heer de la Roquette, vice-president van de *Société de Géographie*, schijnt te blijken, dat er nog gegronde hoop bestaat, dat de beroemde reiziger nog in leven is.

Adolf was een van de drie gebroeders Schlagintweit, die voor de Oost-Indische Compagnie belast waren met het doen van onderzoekingen in het Himalaya-gebergte. In de eerste plaats bezocht hij het plateau van Mahabaleshwar, vervolgens ging hij, door het zuiden van Dekan naar Kalaghi, en voorts met zijn beide broeders naar Bellary. Van daar begaf hij zich alleen naar Madras, waar hij de Diamant-districten bezocht.

Daarna ondernam hij een reis door Bengalen, de noordelijke provinciën en een deel van den Himalaya; Thibet werd door hem bezocht met zijn broeder Robert; ook onderzocht hij het Sutledje dal en de bronnen van den Indus. Vervolgens beklom hij den 22,260 engelsche voeten hoogen Hi-Gamin; doorliep, ondanks den strengen winter, een gedeelte van centraal Indië, de valleien van den Godavery, de Neilgherry's, de fossielen van Trichynopoly en kaap Comorini.

Vervolgens vindt men Adolf in Bengalen, in Thibet, in het Karakorum-gebergte, te Cachemir, van waar hij door het noorden van de Punjab naar Indië vertrok. Hier hield de geleerde onderzoeker zich eenigen tijd op, om de heuvels tuschen Kohat en Hazarali en een gedeelte van de Suleyman-bergekten en van den Himalaya te bezoeken, waarna hij er eindelijk aandacht, de terugreis naar Europa aan te nemen.

Vijf honderd groote kisten vol bouwstoffen voor natuurlijke historie en dertig kisten met handschriften, aantekeningen, reisjournalen enz. zijn de vrucht van hun nasporingen. Het groote werk, dat hierover in het licht zal verschijnen, zal tevens een van de schoonste wetenschappelijke gedenk teekenen in zijn soort zijn. Het zal in het duitsch en het engelsch worden uitgegeven en uit omstreks negen deelen en atlasen bestaan.

De *Morning Herald* zegt, dat er aan het tractaat met Japan bepalingen voor den engelschen handel zijn toegevoegd, die verklaard zijn deel uit te maken van het tractaat, en even verplichtend te zijn. Zij bevatten instructies voor de scherpshapiteins, betreffende den tijd, waarop zij op straf van heijde hun aankomst in een haven moeten aankondigen; een dubbel recht wordt gegeven van de koopwaren, die niet in het manifest genoemd zijn.

Japansche tolbeambten zullen aan boord van de schepen (met uitzondering nochtans van de oorlogschepen) kunnen geplaatst worden, om de wacht te houden bij de lui- ken. De invoer van opium is wisselijk verboden en elke hoegzamen van meer dan drie kistjes zal vernietigd worden; die zich aan het binnensmokkelen van dit artikel schuldig maken, worden daarvoor met boete gestraft.

De wijze van in- en uitvoer is geregeld; elke fran- dulense poging ten opzichte van het japansche gouver-

nement door eene valsche verklaring of door valsche certificaten, is strafbaar met eene boete van 25 dollars, en een schip, dat van smokkelhandel overtuigd is, is strafbaar met een boete van 1000 dollars en de verbeurd- verklaring van de lading.

Bij art. 6 worden de tonnerregten en bij art. 7 het tarief bepaald. Van bedwelmende dranken wordt een recht van 35 ten honderd geheven. Rijst en koren, in Japan geteeld, mogen niet uitgevoerd worden, maar de in het land wonende Engelschen en de bemanningen van vaartuigen kunnen zoo veel krijgen, als zij noodig hebben. De Japansche regering zal de regelen vaststellen voor de periodieke veilingen van koper.

London, 5 Dec. De *Saturday Review* klaagt over den slechten staat der bemanning onzer vloot en, bij gelegenheid dat het blad de vraag doet: hebben wij eene kanaalvloot? zegt het onder anderen: Wat den scheeps- bouw betreft, hetzij ten aanzien der uitmuntende model- len, de volkomenheid der uitrusting, of de snelheid van productie, worden de engelsche werven niet geëvenaard. Maar dit is het niet, wat wij behoeven. Wij hebben er behoefte aan, onze huizen verzekerd te zien, en het beteekent niets, dat wij genoeg geld in de bank hebben, indien de premien niet betaald worden. Er bestaat voor ons geene zekerheid, als wij geene vloot voor het eigen land hebben, en deze hebben wij niet, omdat ma- trozen ons ontbreken. Wij kunnen op de beste gronden zeggen, dat wij in den tijd van veertien dagen geene vijf linie-schepen genoozzaam kunnen bemannen, om de stukken te bedienen. Binnen de helft van dien tijd, kan Lodewijk Napoleon het dubbel getal dier schepen geheel uitgerust in het kanaal hebben.

Een Mohammedaan, Comrooden-Tyaljee genaamd, wenschte dezer dagen als attorney te worden opgenomen bij de londensche balie. Er ontstond twiifel, of dit kon geschieden wegens de woorden van den eed „op het ware geloof van een Christen“. Lord Campbell besliste, dat die woorden konden worden weggelaten, en dat de eed op den Koran kon worden afgelegd. Dit is dan ook geschied en voornoemde Muselman als attorney toegelaten.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 Dec. Kent gij die kleine glazen duikertjes, welke in eene met water gevulde flesch, naarmate de drukking van de besturende hand, opstijgen en neder- dalen? Deze poppetjes zijn het beeld der speculatie, zoo als zij sedert eenigen tijd aan de parijse beurs geëerd en uitgevoerd wordt. Zoodra men boven aan de flesch (ik meen aan de 75 pCt) raakt, laat de directeur der comédie eene drukking volgen, en men daalt af, om spoedig weder naar de hoogte te klimmen, wanneer men den bodem der flesch (74 pCt.) gevoeld heeft.

Na de sterke rizing in de voorlaatste week, waarbij het beeldje in de flesch op het commando zoo sterk tegen de ezelshuid stiet, dat het zich boven de 75 verheef, was (om het vermakelijke spel op nieuw te kunnen beginnen; eene nederplofing mitsdien onvermijdelijk. Daar- om wilde de speculatie, die dikwijls zoo hardhoorig, somtijds echter zulk een lyn en scherp geloor heeft, in den wind, die sedert onderscheidene weken over de Alpen blaast, duidelijk vernemen hebben, hoe een koning tot zijne het gansche presenterende troepen moet hebben gezegd: „Soldaten, wanneer uwe toemzucht naar de vleeschpotten van Custozza en Novara haakt, maakt u dan krygsvaardig voor de aanstaande lente!“

Is er waarlijk kruid in de lucht? gelijk de angstigen het rieken. Wie weet, wat besloten is in den raad der goden en — monarchen! Doch, hoe dit ook zij, de speculanten, de lichtgelovigste ongeloofigen ter wereld, bechten geloof aan deze geruchten, en de rente viel daar- op weder hals over hoofd tot op 74, terwijl ook de ijzer- banen, onder den invloed van Mars, weder een groot gedeelte van het verworvene moesten afgeven.

Dit was voornamelijk het geval met oostenrijksche spoorwegen, waarvan dagelijks 3000 ter markt kwamen, altijd ten gevolge der ongunstige tydingen uit Lombardijë.

Intusschen werden al deze en andere oorlogszuchtige geruchten, onder wier voorwendsel men eene kunstma- tige en snelle rizing heeft tegengewerkt, spoedig door het *Journal des Débats* geëgeld, door den hoofdred-acteur van den *Constitutionnel* als uit de lucht ge- grepen verklaard en eindelijk door de regering-zelve, in den *Moniteur*, gelogenstrakt.

Deze officiële geruststelling heeft de rente weder voor 20—30 c. op de beenen geholpen, doch voor de astro- logen der beurs het raadsel niet opgelost, waarom de fransche rente zich niet boven de 75 verheffen en staande houden kan. De zaak is intusschen volstrekt zoo on- grijpelijk niet, als deze lieden meenen, en men heeft slechts het oordeel der rechtbank over Montalembert te lezen, om in te zien, dat hij eene regering, die de kritiek van den voormaligen kampioen der Jezuiten niet verdragen kan, slechts onvoldoende, ja onzekere waar- borgen voor een duurzaam vrede aanbiedt, de fr. rente op 75 pCt. verreweg hare innerlyke waarde over- schijdt. In plaats van dit specifieke verschil tuschen de engelsche en fransche 3 pCt. staatsschuld in te zien, zoeken de officieuse droom-uitleggers der beurs-bewegingen den lagen cours der rente in allerlei uitwendige en bij- omstandigheden, die daarop volstrekt geen invloed kun- nen uitoelen. Men neme de tourniquets af, en de rente zal weder hare oude veerkracht bekomen.

Men opene voor de obligatiën weder de markt der tijd-operatiën, en de gevaarlijke concurrentie zal voor de rente een einde nemen, en deze zich op hare vorige wicken weder naar de sterren kunnen verheffen. Men smelte de 4 en 4½ pCt. met de 3 pCt. rente te zamen, en de laatstgenoemde zal weldra de hoogte van hare ou- dere zuster aan gene zijde van het kanaal bereiken.

Gij ziet, aan raadgevingen ontbreekt het der regering niet, en men kan niet ontkennen, dat zij zelfs met den besten wil bezield is, hare rente op de hoogte der eng- elsche te brengen. Of zij werkelijk op het punt staat, om de éénheid „van het groote boek“ bij beide groote vrienden in den loop van het volgende jaar tot stand te kunnen brengen? In een land, waar de pers het niet durft wagen, iets te schrijven, wat der regering ongevallig of onaang-

genaam zou kunnen zijn, zou men het herhaaldelijk bespreken van een maatregel, die eigentlijk onwettig ware, als een bewijs beschouwen, dat de regering tegen dezen stap opgewassen is, en zich niet door wettige beden- kingen van zijne uitvoering zou laten afschrikken. Vermits nu de conversie der rente, naar het schijnt, eene vraag van den dag is, die de regering na aan het harte ligt, wil ik u daarover later in een volgende brief eenige beschouwingen mededeelen.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 7 Dec. Uit Florence vernemt men zeer gunstige berichten nopens den gezondheidstoestand des konings. De koning maakt dagelijks uitgestrekte wan- delingen en schijnt zich veel beter te bevinden dan vroeger. Men verzekert, dat het verblijf uit dien hoofde tot den 20sten dezer maand is verlengd. De weersgesteldheid is zacht, maar het regent bijna voortdurend.

— Van een goed onderrigte zijde wordt medegedeeld, dat de ministerraad de beraadslagingen heeft aangevan- gen over de wets-voorragt, betreffende de echtscheiding, welke eerlang bij den landdag zal worden ingediend.

— In sommige diplomatieke kringen is men van oor- deel, dat de algemeene vrede een krachtigen steun zal vinden in de houding van Pruisen. Bij gelegenheid van de krijgszuchtige geruchten, door de fransche bladen dezer dagen verspreid, schijnt men in Frankrijk te hebben inge- zien, dat een oorlog tegen Oostenrijk, aangevangen door dien staat, niet onverschillig zou worden aangezien.

— Men verzekert, dat de katholieke fractie van het huis der afgevaardigden besloten heeft zich te onthouden. Hare leden zullen zich bij de andere partijen aansluiten.

— Men verzekert, dat de beide Huizen van den land- dag tegen den 15den Januarij aanstaande zullen bijeengeeroe- pen worden. Van eene verdragging van den landdag schijnt geene sprake te zullen zijn.

— Men berigt uit Schwerin, dat de landdag reeds ge- durende drie dagen heeft beraadslaagd over het ingediende wets-ontwerp, betreffende het aanleggen van spoorwegen.

— Volgens de *Patriot Zeit.* heeft de gezant bij het nederlandsche hof, de graaf van Königsmark, den wensch geuit, om in het ambtelooze leven terug te treden.

— A. v. Humboldt's toestand verbetert, maar slechts langzaam, hij mag geene bezoeken ontvangen.

ITALIE.

Rome, 8 Dec. In Rome spreekt men van de aan- staande benoeming van verscheiden nieuwe cardinalen. Onder deze zou zich Mons. Berardi bevinden, die dan minister van binnenlandsche zaken zou worden, terwijl kardinaal Antonelli met de leiding der buitenlandsche aau- gelegenheden zonde voortgaan. Ook de minister van finantien, Mons. Ferrari, zou den cardinaalshoed bekomen.

DENEMARKE.

De *Nür. Corresp.* van 4 dezer geeft te kennen, dat het cabinet van Kopenhagen, ongeveer acht dagen gele- den, op nieuw aan de bondsregeringen eene mededeeling over de aangelegenheid der constitutie in Holstein en Lauenburg heeft gedaan, betrekking hebbende op de vraagstukken, welke aan den Holsteinschen landdag zul- len moeten aangeboden worden, die in de volgende maand bijeenkomt.

RUSLAND.

De *Gazette Russe* van St. Petersburg bevat een artikel over de landverhuizing naar de Westkust.

De bijna volstreckte onmogelijkheid, waarin zich de Europeanen en de amerikaansche landverhuizers bevinden, om de vermoënissen des arbeids onder den brandenden tropischen hemel te verdragen, bewijst duidelijk, dat de tropische gewesten uitsluitend de woonplaats van het zwarte en gele ras moeten zijn. Het eerste is reeds in de dicht bij den evenaar gelegene streken van Afrika gevestigd. De streken van Azie, onder de tropische breedte, zijn bevolkt door de Hindoes of de Chinezen.

De ondervinding heeft bewezen, dat het zwarte ras, in weerwil van zijne levenskracht, in weerwil van het vermogen van zich onder de moeijelijkste en ongunstigste omstandigheden te vermenigvuldigen, niet in staat is zich door eigen kracht te verheffen, — wat de godsdienst be- treft, boven het fétichisme, wat het staatkundige leven aangaat, boven de barbaarschheid. Van den anderen kant weten wij, dat dit ras, met de europesche bescha- ving, zelfs door de hatelijke tusschenkomst der slavernij, in aanraking gebragt, niet aarzelt zijne aangeborene begaafd- heden te ontwikkelen, en zelfs dikwijls, in den persoon zijner vertegenwoordigers, een zedelijke hoogte bereikt, welke met die zijner voorgangers overeenkomt. Maar hier hebben wij een onvermijdelijke voorwaarde. Het heeft behoefte aan voorgangers. Het kan zich door eigen middelen de beschaving niet verwerven. Dit werk behoort bijzonder aan 't europesche ras.

In Amerika, waar 't inlandsche ras, dank zij der wr-ed- heid van de eerste overwinnaars, verdwenen is, heeft de altoos klimmende behoefte aan handen, om den grond te bebouwen, gedwongen eest ter invoering van negerar- beiders en vervolgens van slavenhandel. Dit laatste onbe- grensde en meeloogenlooze stelsel is hatelijk, omdat het inderdaad is de exploitatie van het eene volk door het andere, omdat het de tegen-christelijke herstelling der slavernij is. Maar wij moeten hier doen opmerken, dat, indien de toenadering van het europesche en ne- gerras op voorwaarden, verschillend van die, door den slavenhandel veroorzaakt en menscheijk en staatkundig te billijken, konde plaats grijpen, dat dan de overvoer van negers naar Amerika oneindig voordeliger voor het zwarte, dan voor het blanke ras zou zijn.

De daad-zelf komt de beweisingen, die wij hier uit- gesproken hebben, te hulp, en niemand zal er aan den- ken ons op dit punt tegen te spreken. Als dit eenmaal toegestaan is, is het dan niet duidelijk, dat de invoer van het zwarte ras in landen, waar de slavernij afge- schaft is, een weldaenden invloed zal uitoefenen, niet- alleen op den plaatselijken arbeid, maar ook voor de negers-zelven; die, eens der tyranie hinner vorsten ontkomen, tot geheele andere voorwaarden van bestaan getoepen zullen worden. Geplaatst onder de bescher- ming der wet, terwijl zij een rechtvaardig vergoeding voor hun werk bekomen, zullen hunne zeden en ge- woonten allengs gewijzigd worden, en reeds van het tweede geslacht af, zullen zij een wezenlijke verande- ring ondergaan.

Terwijl de afrikaansche neger een wilde is, die op den zedelijke trap bijna met het dier gelijk staat, is de creoolse neger reeds een half beschaafd wezen. En dit resultaat is zooveel te merkwaardiger, daar men niet kan zeggen, dat er zich, tot op dezen oogenblik toe, iemand ernstig met de opvoeding van dit ras heeft bezig gehouden.

Het behoort tot onzen tijd, om dit gewichtig raadsel op te lossen, om den vorm en de voorwaarden te bepalen, waarop de rassen, die den aardbodem bevolken, kunne toenadering en vereeniging zonder onlusten, zonder botsingen kunnen bewerkstelligen. Dit raadsel blijft nog onopgelost, wat de Turken in Europa betreft, die gedurende vier eeuwen de Christenheid bedreigd hebben, en nu op hun beurt bedreigd worden. Het blijft onopgelost, wat de Hindoes aangaat, die zich thans inspannen, om het juk van Engeland af te schudden. Het blijft nog onopgelost tegenover de Chinezen, die geenszins besloten schijnen, het hoofd te buigen voor de oppermagt van Europa.

Wat de negers betreft, is het raadsel zijne oplossing nabij, aangezien Europa het afrikaansche vasteland met zijne handels-kantoren omringt, omdat het reeds in Amerika mannen heeft gevestigd, die wel is waar oorspronkelijk slaven waren, maar wie de vrijheid tot een nieuw leven heeft geroepen, en eindelijk, omdat in onzen tijd de immigratie van negers in streken, waar de slavernij is afgeschaft, geschieden kan, met uitzicht op verbetering en vooruitgang, waarbij zij de eerste belanghebbenden zijn.

Indien men de zaak uit dit oogpunt beschouwt, dan komt men noodzakelijk tot de volgende slotsom. De immigratie van negers moet openlijk geschieden, onder het toezigt der regeringen en de bescherming van verstandige maatregelen, bestemd om het lot van den landverhuizer te verzekeren.

GRIEKENLAND.

Athene, 4 Dec. De keuze van een president in de kamer der afgevaardigden is ook deze week, ofschoon de afgevaardigden voltallig waren, niet doorgegaan.

Dat de Jonische aangelegenheid hier op de verschillende wijze wordt besproken, spreekt van zelf; maar daarin is men 't eens, dat de bewering van lord Young, dat het eiland Corfu 't eenige der Jonische eilanden is, waar geen verlangen naar een scheiding van Engeland heerscht, een gemakkelijk te weerleggen onwaarheid bevat. Ik geloof, dat de bewering: „alleen een congres kan het verdrag van 1815 veranderen,” juist is; mag Engeland ook al het beschermheerschap over de Jonische eilanden, als met vele bezwaren verbonden, moede zijn, zoo eenvoudig wegschenken of naar goeddunken behouden kan het dit toch niet. Heeft men zich hier ook al in 't eerste oogenblik over de tijding verheugd, dat deze aangelegenheid in Engeland rijpelijk wordt overwogen; zoo is toch, reeds weinig dagen later, een bedaardere beschouwing heerschende geworden en, hoe meer tijd verloopt, des te kalmer wordt de vraag beschouwd.

TURKIJE.

De *Triester-zeitung* van 10 Decembel behelst het volgende:

Het *Journal de Constantinople* meldt, dat de minister van finantie 65,700 £ ter beschikking van de commissarissen voor de leening heeft gesteld, welke som volgens overeenkomst bestemd is, om het depot der interessen van het dividend-kwartaal uit te maken. Het blad voegt er bij, dat de commissarissen over de wijze, waarop de Porte hare verplichtingen vervult, hoogst tevreden waren.

Verder verzekert het officiële blad, met betrekking tot de zoogenaamde protocollen der conferentiën omtrent Montenegro, die door *le Nord* medegegdeeld zijn, dat er gedurende de zittingen geen protocollen gehouden zijn niet alleen, maar zelfs niet eens aantekeningen omtrent de uitdrukkingen der verschillende vertegenwoordigers. Eerst in de laatste zitting was een eenvoudig procesverbaal van de besluiten opgemaakt en door de betrokken vertegenwoordigers ondertekend.

— De school der israelitische gemeente te Haszkoi is, op bevel van den minister van onderwijs, weder geopend.

— De overste Bidolph is van Ismidt naar Constantinopel teruggekeerd.

— Den 5en Januarij wordt een staatkundig weekblad in 't Engelsch, onder den titel: „*Levant Herald*” te Constantinopel uitgegeven. De *Indicatore Bizantino* houdt zich hoofdzakelijk met tooneelaangelegenheden bezig. Het blad „*La Mode*” is opgeheven.

— Nadat de legging van den telegraaf tusschen Creta en Syra, Syra en Chios, Chios en kaap Hellas gelukt is, houdt men zich thans bezig met het leggen der lijn tusschen laatstgenoemde kaap en Gallipolis.

— Uit Syrie wordt gemeld, dat de oproerige stam der Anseries, door de troepen van Tahir pacha en Mustafa pacha, een volkomene nederlaag heeft ondergaan. De beide aanvoeders van den stam sneuvelden.

— Uit Corfa meldt men van 6 Decembel, dat de lord oppercommissaris Young zijn ontslag had gevraagd, 't welk echter tot dusver nog niet aangenomen was. Sir Gladstone ontwikkelt groote werkzaamheid. Hij bezoekt o. a. dagelijks de griekse kerken, om zich, zooals het heet, ook op godsdienstig gebied over de gezindheid des volks te oriënteren. Den vertegenwoordigers van Corfa, die hem de wenschen des volks kenbaar maakten, antwoordde hij, dat Engeland aan 't stechte bestuur een einde wilde maken en alle vrijheden en hervormingen, binnen de grenzen van 't verdrag van 1815, toestaan. Den 3len gaf de senaatspresident, de heer Damascino, den heer Gladstone een schitterende partij, waartoe ook de griekse consul, de heer Vitalis, was uitgenoodigd. Na een reis over de andere eilanden, waartoe lord Gladstone zich geeneed maakte, zal hij zich naar Athene begeven.

De in 't Grieksch en Fransch te Corfa verschijnende „*Nouvelle-Epoché*,” „*Journat National*,” vat de wenschen der Joniers in deze woorden samen: „oplossen van 't beschermheerschap en vereeniging met onze broeders.

AMERIKA.

De *Asia* is te Liverpool aangekomen met berigten van New-York, loopende tot 24 November.

De wegering, om de *Alice Painter* van Mobile te laten vertrekken, die de partijgangers van Walker naar Nicaragua zoude overbrengen, had te New-York eene zeer groote gisting veroorzaakt. De vrienden van Walker dachten, dat hij reeds op weg was naar Nicaragua. De te New-York aanwezige Israëlieten zouden aldaar eerstdaags eene vergadering houden, om te protesteren tegen de wegvoering van het kind Mortara.

Eene teleg. dépêche uit New-York van 24 Nov., mede door de *Nord* medegegdeeld, houdt in, dat een fransch gevolmachtigde zich naar Nicaragua zal begeven, met het doel om een tractaat te sluiten.

De laatste berigten van het eiland St. Domingo zijn niet van belang ontbloot. Men zal zich herinneren, dat de troepen van keizer Soulouque, bij den laatsten inval van dezen vorst op het grondgebied der dominicaansche republiek, verslagen zijn en dat daarop, door tusschenkomst van de engelsche en fransche consulaire agenten, een wapenstilstand voor drie jaren tot stand is gekomen, onder waarborg van de beide groote zeemogendheden. Deze wapenstilstand eindigt den 15den Februarij en Soulouque moet dien reeds aan de regering der republiek hebben opgezegd, zoo dat men binnen drie of vier maanden een nieuwen oorlog aldaar kan te ontmoet zien.

Van het oogenblik der opzegging af, maakt Santana zich tot eene krachtige verdediging gereed en wordt hij op alle punten door zijne agenten en de bevolking ondersteund.

Met de *Tamar* zijn tijdingen ontvangen uit Brazilië, tot 9 Nov. loopende. Te Rio is nog immer sprake van eene verandering van ministerie. De Senator Manuel de Souza Mello is tot gouverneur van Fernambucco benoemd, in weerwil van de oppositie van eenige ministers. Het paardenspel te Rio is, door de onvergenoegde toeschouwers in brand gestoken.

— Wij hebben belangrijke tijdingen van dit gemeenebest. Generaal Blanco, van de vrijzinnige partij, heeft den 15en Nov. Mexico aangetast, is de stad binnengedrongen en tot aan het kapitoel genaderd, maar wijl de liberalen der stad hem niet zoo goed hebben geholpen, als hij hoopte, zoo heeft hij het voorzigtigst geoordeeld, naar Tacubaya terug te trekken.

Zuloaga heeft een hevigen tegenstand geboden; hij had vier honderd dooden en vele gekwetsten.

AFRIKA.

De laatste berigten van Saint-Louis-du-Sénégal loopden tot den 12 October en houden in, dat er bij voortdurende bevredigende berigten werden ontvangen uit Keniëba, welke plaats het doel is geweest van de laatste expeditie, die door den gouverneur Faidherbe-zelven bestuurd werd. Verscheiden opperhoofden van Bamboek waren den heer Maritz komen bezeken, om zich met eigen oogen te overtuigen van de afwezigheid van een franschen post in hun land en er hun vreugde over te kennen te geven. Zij hebben verzekerd, dat men nu spoedig talrijke karavanan te Keniëba zou zien aankomen. Reeds begon men goud aan te werven en weldra verwachtte men een rijke inzameling van dit metaal te zien plaats hebben.

In het dorp Brenn was een opstand uitgebarsten, die zeer ernstige gevolgen had kunnen hebben, indien er niet in tijds krachtige maatregelen waren aangewend. De bewoners van een in het begin van dat jaar gesticht dorp hadden dit verlaten en zich naar Brenn begeven, opgeruid door kwaadwilligen, die hun hadden diets gemaakt, dat het door hen bewoonde dorp eigentlijk toe-behoorde aan zeker inlandsch opperhoofd, Béquiol, wiens toestemming zij niet gevraagd hadden, alvorens zich daar te vestigen. Dewijl de uitgewekenen geen gehoor gaven aan een uitnoodiging, om naar hun dorp terug te keeren, vond de waarnemende gouverneur, die toevallig in de nabijheid was, zich genoodzaakt met eenige strengheid te werk te gaan. Drie van de belhamels werden op de plaats-zelve ter dood veroordeeld en gefusilleerd, terwijl acht andere gevangenen naar Saint-Louis gebragt zijn, om daar naar verdienste gestraft te worden. Op staande voet werd er een ander opperhoofd benoemd, die gesworen heeft de fransche vlag voortaan te zullen doen eerbiedigen.

Een officier, wien de vervulling van een last was opgedragen op een plaats, in de nabijheid van Béquiol's verblijf, werd door genoemd opperhoofd opgewacht en met de meeste voorkomendheid ontvangen. Béquiol gaf hem de verzekering, dat hetgeen gebeurd was, geheel buiten zijn medeweten was geschied, en dat het hem leed was, dat men zijn naam tot een dekmantel voor dergelijke feiten gebruikt had. Het is zeer waarschijnlijk, dat dit eerbiedig en onderworpen gedrag het gevolg was van het afschrikkende en gestreng voorbeeld te Brenn gegeven.

SYRIE.

Men schrijft ons van Beyruth, den 11 Nov. Een stam Bedouïnen, Anseries genoemd, die naar de zijde van Lattaquié woont, heeft zich tegen de bevelen van het turksche gouvernement verzet. De Muchir heeft krijgsvolk gezonden, om hen tot relen te brengen. Toen de troepen op de grenzen der Bedouïnen kwamen, werden zij door dezen stoutmoedig aangetast. Het gouvernement heeft vele mannen der expeditie verloren. De pacha zond een andere magt; toen de Bedouïnen deze zagen aankomen, hebben zij, in plaats van haar aan te tasten, de wapenen weggeworpen en zijn naar de afgelegenste bergen gevlugt.

Op den Libanon, bij Zahlé, is een nieuwe revolutie uitgebroken. De bewoners van dit dorp zijn s-dert lang zonder bestuur en willen volstrekt de soevereiniteit van den sultan niet erkennen; zij verzetten zich tegen de bevelen van het gouvernement. De Druzen bedreigden hen met onverhoedschen aanval en moord, als de hoofden van dit dorp zich niet overeenkomstig de bevelen van de keizerlijke regering gedragen.

De bewoners van Zahlé, die, als altoos, op hun eigen krachten vertrouwen, hebben den Druzen geantwoord,

dat zij gereed zijn, hun den oorlog aan te doen, en zij zijn reeds begonnen met krijgsvorraad en wapenen te koop.

Eenige dagen geleden, is een noord-amerikaansche korvet op de reede gekomen, aan boord hebbende een commissaris tot onderzoek in de zaak der vermoorde amerikaansche familie te Jaffa. De commissaris heeft den pacha een bezoek gebracht en hem de uitlevering der schuldigen gevraagd. De pacha heeft hem een brief, door het gehele gerechtshof geteekend, ter hand gesteld, welke inhoudt, dat de vier gearresteerde personen niet de moordenaars zijn, maar wel degenen, die geplunderd en de vrouwen geschofferd hebben. Wat den moordenaar betreft, deze is uit de gevangenis te Caiffa ontsnapt, en 't is moeilijk zijn spoor te vinden. De consul is met dezen brief, op de korvet naar Constantinopel vertrokken.

Europesche Kolonisatie op Sumatra.

(Vervolg van ons vorig Nummer).

Ad c. De cijfers, die door de Staats-Commissie op bladzijde 31 en 46 zijn opgegeven, beantwoorden niet aan de evanting te Sumatra opgegaan, ook te vinden in de drie laatste jaargangen van het *Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch Indië*.

De sterfte-lijsten van Sumatra, berekend op de aanwezige sterkte aan Europeanen, zonder de ingezetenen en officieren, dus over het gedeelte, dat het meest aan ziekte en sterfte is blootgesteld, geven de volgende resultaten:

In 1850 op 1119 Eur. milit., sterfte 50 = 4.46 %
„ 1851 „ 1125 „ „ „ 45 = 4.00 %
„ 1852 „ 1131 „ „ „ 42 = 3.70 %
„ 1853 „ 1093 „ „ „ 70 = 6.40 % Dit jaar was ongunstig wegens de cholera.
„ 1854 „ 1042 „ „ „ 36 = 3.45 %
„ 1855 „ 1103 „ „ „ 36 = 3.30 %
„ 1856 „ 1038 „ „ „ 46 = 4.50 % Ongunstig wegens eene expeditie naar Nias.
„ 1857 „ 1097 „ „ „ 24 = 2.20 % Wellicht gunstig door de werking der afschaffing van den sterken drank.

Deze verhouding van de sterfte tot de sterkte is wettig niet ongunstig te noemen, en kan geen grond opleveren, om een overplanting naar deze gewesten onraadzaam te achten. Immers zoude de verhouding gunstiger zijn, indien alleen hoog liggende streken waren geraadpleegd (te fort de Kock en Padang Pandjang is de sterfte soms = 0) of zoo de sterfte op alle standen der europesche bevolking ware genomen.

Ad d. De Staats-Commissie meent, dat een gezin van nederlandsche kolonisten, zich enkel aan de koffij-cultuur wijdende, 22 picols koffij moet produceeren, om de door haar noodig geachte ƒ 450 te bestrijden, hetgeen zij onmogelijk acht, terwijl, naar hare meening, een handwerksman ƒ 2 a ƒ 2.50 daags zal moeten verdienen, dat zij eveneens névens de concurrentie der oostersche arbeiders voor onwaarschijnlijk houdt.

In deze beschouwing schijnt men meer het oog op de levensbehoefte in de hoofdplaatsen te hebben gehad, dan op die in de volkplanting, want de behoefte van den handwerksman, die in de kolonie blijft, moeten zich naar geheel andere wetten regelen. De volkplanting toch, indien zij eenigzins slaagt, zal spoedig behoefte aan allerlei technische arbeiders bekomen, en het loon, dat men ze bieden zal, zal eigenaardig in evenredigheid gebragt worden met de vraag en waarde der levensbehoefte in de kolonie-zelve. Een andere maatstaf kan a priori niet worden aangenomen.

Indien zich handwerklieden in de hoofdplaatsen verzamelen, en zoo de arbeidsloosheid in de volkplanting buitengewoon mogten rijzen, zullen zij er ook niet verzechte loon kunnen verdienen, zoo als de ondervinding geleerd heeft. Indien loonen het gevolg zijn van meer vraag dan aanbod, zij kunnen zich slechts staande houden door evenredig hooge verdragen van de zijde des vragers. Te Batavia kunnen de europesche handwerklieden zeer goed met de chineesche en andere concurreren, wijl in hunnen arbeid ook de betere bewerking wordt gewaardeerd.

Men moet echter toegeven, dat door onvoldoende concurrentie de loonen hooger zijn, dan volstrekt noodig ware om te leven. Hoe verbaazend hoog zijn niet de geneeskundige diensten, de medicamenten, het onderwijs enz. Men betaalt te hoog, omdat ze niet voor minder te bekomen zijn, maar zij zouden vreeselijken dalen, indien er meer mededeling bestond in die vakken, en zij zouden ook zonder nadeel voor de beoefenaars er van lagen kunnen gesteld worden, indien een honorabel bestaan, en niet de zucht om spoedig rijk te worden, het algemeene geroep ware. In Indië duurzaam te blijven, moet echter de medewerking der kolonisatie of de toelating van de Europeanen worden, waardoor standden zullen gevormd worden, die minder naar overvloedige veelde zullen verlangen en, zoo ik vertrouw, er niet minder gelukkig door zullen zijn.

Wanneer het huisgezin in de volkplanting verdient, wat het in Nederland konde verdienen, dan zal het met de mildheid van het klimaat, de mindere behoefte aan brandstoffen, kleding en dekking, en de mindere duurte der levensmiddelen (het vleesch is ƒ 15 duiten per pond te leveren), ook meer welvaart hebben in Indië dan in Nederland.

Afgeschieden daarvan, kan echter de volkplanting in Ankola gevestigd, een beter bestaan in de koffij-cultuur vinden, dan door de Staats-Commissie vermoed is. Het onderhouden van 2000 tot 3000 koffijboomen is er volstrekt geen bezwaar. In de bovenlanden vindt men vele huisgezinnen, die er vijf tot zes duizend en zelfs meer onderhouden. Voeg daarbij dat Ankola in het jaar 1847 een picol koffij van 81 boomen heeft verkregen, en de verhouding zal voor die teelt zeer gunstig schijnen. Om daarvan een bewijs te leveren, voeg ik hierbij een uittreksel uit een brief van den Controleur te Ankola, W. A. HENRY, dien hij mij geschreven heeft, om mijnne beoordeeling te ontleerven een plan, om zich in een cultuur-onderneming te begeven, en daarvoor te ontginnen met Maleische planters 400 bouws grond, te vragen met een voorschot van het Gouvernement en een contract van levering aan hetzelfde tegen vastgestelden prijs. Betere waarborg dan de berekeningen van den plaatselijke Controleur, in eene zoo gewichtige aangelegenheid gedaan, kan niet verwacht worden. Men kan hieruit het gevolg trekken, dat, zoo ook eeft opbrengst aan 22 picols a ƒ 25 per picol, geen volstrekt vereischte is om te bestaan, de mogelijkheid van die opbrengst evenwel bestaat.

In hare overtuiging, dat de buitenzittingen door beter bestuur tot hoogere ontwikkeling moeten gebragt worden, heeft de Staats-Commissie daarvoor middelen aangewezen, die in het algemeen zeer te prijzen zijn, maar om hunne langzame werking gewis niet zoo spoedig de verwachtte resultaten zullen opleveren als eene kolonisatie.

Wat zij van de verbeteringen heeft gezegd in de volkplanting, der djoedoes, huwelijksfeesten, slavernij, pandelingschap en menschenroof te brengen, is op Sumatra reeds in werking gebragt. Wat op dien weg nog kan verrigt worden, mag niet worden verworpen, maar het zijn meer zedelijke en maatschappelijke verbeteringen, dan materiele. Zij zullen ook wel indirect op de stofelijke verbetering des volks inwerken, maar langzaam en slechts over een lang tijdvak merkbaar. Bevolking van het eenzaam daggeliggende ontvolkte land, dat door de milde hand des Schoppers tot eene der vruchtbaarste in den Archipel werd geschaapt, zal licht om het tot een paradijsachtig verblijf van nederlandsche volkplanters te bestemmen, is ten slotte toch de eindbedoeling en het eenige middel, om het land voortbrengend te maken, en tot indirect voordeel te doen strekken van het volk, dat er zich bezitter van noemt.

Ik heb reeds met een paar woorden te keunen gegeven, dat de groote weg, uit de Lampongsbaai naar Padang, niet aan het doel zal beantwoorden, dat de Commissie er zich van voorstel, voor de verdediging van Java. Ik vrees ook, dat bij de uitvoering van deze moeijeligheden zullen ontdekt worden, welke bewaren te ongenoeg wijzen, niet evenredig zal zijn aan het nut, dat de weg gewaardeerd. De lengte zal wellicht minder dan 700 palen tot aan Padang bedragen, loopende door een terrein, dat bijna eene woestijn is en

bewoond is, waar althans meer olifanten en wilde buffels dan menschen gevonden worden. Eene ontelbare menigte rivieren storten zich daar in zee, die kapitale bruggen zullen vereischen, terwijl vele andere te breed zijn, om er bruggen over te leggen en tevens wegens de zware branding, welke aan hare monding is, ongeschikt zijn voor handel of scheepvaart. De natuurlijke gemeenschap zal dus wel altijd, althans nog vele tientallen jaren, over zee blijven, terwijl het weinige nut van den weg voor de gemeenschap, de kosten van aanleg en de nog grootere kosten van onderhoud niet zal dekken.

Voortreffelijk zijn de wenken over de verbetering van het onderwijs, het tegengaan van het gebruik van opium, de verspreiding van het Christendom onder de Heidenen. Het opperbestuur heeft onder den afgetreden Minister met milde hand daarvoor gezorgd, en voor het onderwijs onder de Battaks en de zendingswerkzaamheden, ruime geldelijke uitgaven toegestaan. Het gebruik van opium is sterk minderende, en men ziet hier het zeldzame verschijnsel, dat 1200 inlandsche soldaten, het voorbeeld volgende van huine europesche wapenbroeders, met opzigt tot den sterken drank, zich verbonden hebben, om geen opium te gebruiken. Dit is niet het gevolg van eene eenzijdige werking, maar van eene andere rigting in den volksgeest.

Voor de bekeering der Heidenen is het raadzaam, zich in den aanvang met eene naambekering tevreden te stellen. Indien de godsdienstige zijde van die verrijting zich daartegen verzet, wordt het door de staatkunde geboden.

Laat meerdere volmaking het eenige en ware einddoel zijn, maar tevens verwerpe men het middel niet, dat alleen ons ten dienste staat, om de Heidenen aan de proselytenmakerij van den Islam te ontrukken.

Terwijl wij met het oog op het einddoel gevestigd, ons op het geven van grondig onderwijs in het Christendom toelagen door het bestuderen der taal en de vertaling des Bijbels, vergenoegen zich de Mahomedaanse priesters met eene bekeering in naam, waarbij de onthouding om varkensvleesch te eten de hoofdzak is, en verklaren hunne neophyten tot regtgelovige belijders van de leer van hunnen profet; en de bekeerde, in zijn ijdelheid en eerocht gestreeld en bevredigd, dat men zoo weinig offer van hem vreegt, noemt zich Mahomedaan, eigenlijk wang-Malajoe, en verlangt geene andere bekeering meer. Zoo zien wij bevestigd „que le mieux est l'ennemi du bien." Hadden wij naar minder volmaking gestreefd, en den tijd, die met taalstudie en bijbelvertaling verloopt, benut voor eene bekeering, zij het ook in naam, die bekeerden zouden zich Christenen genoemd hebben, en niet tot den Islam zijn vervallen. Zij zouden met geduld het tijdstip voor het ontvangen van beter onderwijs hebben afgewacht. Wij spotten dikwerf met den bekeeringsarbeid onzer voorvaderen en hebben die uit spottelijk „doopen met de brandspuit" genoemd, maar wat zij bij naam en in massa deden heeft een groot deel der Molukse bevolking van den Islam terug gehouden, om later een niet onbeduidend element voor de verspreiding van de leer des Heilands te worden. Het zijn niet slechts 150,000 Battaks, die op Sumatra te bekeeren zijn, maar ook de wijt talrijker bevolking van Nias, en de geheele reeks *Mensac-e-landen* tot en met Engano.

Om daarvan geloofsgenooten en goede aan ons belang gehechte onderdanen te maken, moest men spoedig de handen aan den arbeid leggen en zich met preliminairen tevreden stellen, om tijd te winnen tot de meerdere volmaking. Van wege de Regering zullen die zendings-pogingen krachtig worden ondersteund, want hier is de staatkunde in overeenstemming met het godsdienstige.

Tot het vraagstuk der kolonisatie-zelve terugkeerende, kan ik mij niet verbergen, dat de eindvraag altijd blijft: Is de kolonisatie met Europeanen uitvoerbaar, en biedt zij kansen op voor goeden uitslag? Dit kan door niemand bevestigend worden beantwoord, erwil de ervaring op dat punt geheel ontbrekt. Evenwel biedt de ervaring ten voordeele der kolonisatie betere resultaten en gegevens, dan door de Staats-Commissie werden aangehaald. Men kan echter niet voorbij zien, dat haar aanraderen tegen het gevoelen van vele en wetenschappelijke mannen, zelfs mannen door het vertrouwen der regering in Nederland gekozen, om dat vraagstuk te onderzoeken, eene groote verantwoordelijkheid laadt op degenen, die het doen, waarin wellicht het geheim gelegen is voor den geringen bijval van velen, die de zaak zouden kunnen begunstigen. In het algemeen toch is het zekerder en minder zorgelijk, om den bestaanden toestand te behouden. In weerwil van dien, en na dit goed gewikt en gewogen te hebben, geloof ik, dat de kolonisatie slagen zal, indien men zal te doen hebben met volkplanters, die bekwaam en werkzaam zijn en geestkracht genoeg bezitten, om zich niet door de eerste zich opdoende teleurstelling te doen afschrikken. Ik kan mij niet overtuigen, dat een landschap, zoo gematigd van klimaat, zoo gezond, zoo vruchtbaar en geschikt voor veen-, boom-, graan- en moesteelt, ongeschikt zoude zijn voor de overplanting van europesche huisgezinnen, waarvan de afstammelingen geen acclimatisatie-proces zullen te ondergaan hebben en de hooffden er maar weinig van zullen hebben te lijden.

Ik vermoed, dat de hiervoor gegeven wenken U Ed. niet zullen bevredigen en dat andere, omtrent de middelen van uitvoering, gegrond op de bekendheid der beschikbare en aanwendbare middelen, welgevallig zullen zijn. Hoezeer ik besef, dat die eerst na rijp beraad en overleg met anderen kunnen worden vastgesteld, wil ik toch beproeven, er eenige op te geven, die van localen en practischen aard zijn, zonder in het geldelijke en administratieve van de onderneming en de verrichtingen der Maatschappij speciaal te treden.

Ik geef dan in bedenking:

10. In den aanvang af te zien van het overbrengen van beoefeningen en gedeporteerden. Ik beschouw deze lieden niet als volstrekt ongeschikt voor de kolonisatie, maar zij geven voor hunnen ijver, hunne volharding, volgzzaamheid en bekwaamheid in den landbouw, geene genoegzame waarborgen; men moet van hen verwachten, dat zij bij wederwaardigheden of teleurstellingen, die bij eenigen en zelfs bij meerderen niet zullen wegblijven, spoedig den moed zullen verliezen en, over hun noodlot klagende, het eenige middel om het te herstellen, den moed en de geestkracht zullen verzamelen in aanwending te brengen.

11. Het eerste honderdtal kolonisten zoude dienen gekozen te worden uit bekwaame landbouwers, lieden, op wier arbeidzaamheid, volharding en moedigheid men rekenen kan, en die iets te verliezen hebben, maar ter liefde van hun kroost dat bestaan wenschen te verbeteren. Aan hen kan in geval van goeden uitslag de toezegging van belangrijke voordeelen worden gedaan. Aan hen moeten ook geene kosten gespaard worden, om den overtogt en de vestiging gemakkelijk te maken, want als deze proef gelukte, en zij zal het, dan zal de vestiging van de anderen gemakkelijk gaan en zal er geen grens zijn aan de aanvragen, om zich derwaarts te begeven.

12. Het kiezen van huisgezinnen met meerdere kinderen is raadzaamer, dan man en vrouw zonder kinderen. De geboorte van het eerste kind, kan de moeder op het krankbed werpen, terwijl wellicht de vader aan het acclimatisatieproces is lijdende. Indien er kinderen zijn, dan helpen zij de ouders en nemen voor hen de huishouding waar. Voor landbouwende gezinnen zijn de kinderen mede-arbeiders aan het gemeen bestaan. Zij helpen den vader op den akker, in het hoeden van het vee, en de moeder in de verzorging der huishouding. Volwassen jongelingen en jonge dochters zijn onontbeerlijk, om aan de kolonie jonge en krachtige schuuten of looten te geven, wier eenig bestaan in dan grond van inwoning bestaande, ook spoediger en duurzamer zullen wortel vasten, dan hunne ouders of kolonisten met geene of slechts kleine kinderen. De gemengde leeftijden onder de kinderen maken de huisgezinnen levendiger, gezelliger, doen ligter vriendschap sluiten, en verbreederen de ouders door de nauwe banden, welke hunne kinderen sluiten. Wil men de overplanting slechts eene verandering van woonplaats doen zijn, dan vermijde men al het knibtachtige, en wete men vooral niet die elementen, welke daadlijk de huisgezinnen uitmaken, er liefde en teedere zorgen doen heerschen, benevens troost en afleiding in wederwaardigheden.

13. Als de plaats van vestiging gekozen is, dan late men het in percelen, van twee bunders ieder, verdeelen aan de beide zijden van een weg, en er de huizen op plaatsen, waarin de kolonisten woenen zullen. Welligt zoude eene verdeeling der gronden in percelen van 50 ellen breedte en 400 ellen diepte aan te bevelen zijn. De woningen komen daardoor niet te ver van elkander ver-

wijderd, en de bouw- en kostgronden liggen vlak achter de woningen.

14. Het is nuttig, om nevens de kolonie eene inlandsche compagnie te legeren, niet ter zake der veiligheid, wijl die niet bedroefd is, maar om in de officieren en europesche onder-officieren of de inlandsche soldaten, raad en bijstand en gezellige aanraking te vinden. De officieren en onder-officieren kunnen welwillende raadgevers zijn, de soldaten in nood nuttige helpers, gedurende de eerste maanden van onbekendheid en ongewoonte.

15. Met hetzelfde oogmerk zoude het nuttig zijn, indien de regering *duarwa te bewegen is*, met wijziging van het bestaande deportatie-stelsel van blanke veroordeelden uit Indië naar Nederland, om aan elken kolonist een blanken veroordeelden, die met de Inlische levenswijze bekend is, als arbeider toe te voegen, om hem spoedig in de geheimen van de Indische levens- en voedingswijze in te lichten. De meeste veroordeelden zijn het om redenen van insubordinatie, waarmede de eer onbevlekt blijft, zoodat in de samenwoning geene zedelijke besmetting te vreezen is. Het grootste kwaad, dat er uit ontstaan kan is, dat de Europesche militairen er door verlukt kunnen worden, zich aan insubordinatie schuldig te maken, ten einde het soldatenleven voor het meer benijdenswaardige van den kolonist te verwisselen.

16. Voor den predikant, den geneesheer en den onderwijzer, die in de kolonie moeten aanwezig zijn, bevorens de eerste volkplanters aankomen, om ze te ontvangen, behulpzaam te zijn, en de noodige onderrijgingen en tergetwijzingen te geven, moet de keuze in Indië gedaan worden, ook met het oogmerk, om door plaatselijke kennis tot goede raadgevers te strekken en te behoeden, dat deze even zoo vreemd als de kolonisten zijnde en met hen gelijke teleurstelling volcoud, niet met hen tot klaagliederen overgaan, want niets is zoo aanstekelijk en onbelagelijk dan de ontevredenheid van anderen. Ik gevoel mij sterk daarvoor lieden aan te wijzen, die in allen deele voldoen zullen, met de kolonisatie sympathiseren, en zelfs hartstogtelijke landontginners zijn.

17. Aan de kolonisten moet de meest mogelijke vrijheid in hunne verrichtingen gelaten worden, en slechts verboden worden, wat met de openbare orde en zedelijkheid strijdt. Geene belemmering in het verkeer, in het in dienst stellen van Oostersche immigranten, noch van vestiging van deze of van inlanders in de volkplantingen, noch iets dat de billijke vrijheid belemmert, zoude ik raadzaam achten. Waar nog alles nieuw is, en nog niemand weet, welk het beste middel is, om spoedig genaturaliseerd te geraken, moeten de proeven van enkelen als nuttige wegwijzers dienen voor hetgeen gedaan kan of gelaten moet worden; vrije beweging en vrije toelating van alle natiën en landaarden is het zekerste middel tot het spoedig geraken in een natuurlijken toestand.

18. Dezelfde vrijheid moet ook gelaten worden in de bebouwing van den grond en in de keuze der teelen cultuurgewassen. Door die vrijheid zal men spoedig komen tot de kennis van hetgeen het doelmatigst is.

19. De volkplanting is in algemeenen zin onderworpen aan het Nederlandsch Indische Burgerlijk Wetboek, de aldaar heerschende strafwet en andere wettelijke bepalingen. Zij heeft echter haar eigen gemeente-bestuur en maakt hare eigene keuren.

20. De grond wordt aan de kolonisten tegen zekere betaling gegeven. Men kan de waarde zoo laag stellen als noodig zal zijn,

mits men het beginsel van aankoop, hoe laag ook, huldige. Dit schijnt noodig om bij enkelen overdrevene eischen voor groot landbezit, en bij anderen dat de grond niet genoegzaam gewaardeerd wordt, te behoeden. Voor het betalen van den koopprijs kan een termijn van 10 jaren gesteld worden. Wanneer de koopsom betaald is, en niet vroeger, erlangt de kolonist een eigendomsbewijs, en wordt hij meester, om met den grond te doen, zoo als hij verkiest, d. i. te verkoopen, te verhuuren, te splitsen, enz. Zoo lang de koopsom niet betaald is, is de grond onvervreemdbaar, en vervalt hij bij het ledig worden weder aan de Maatschappij of den Staat, wie van hen de kosten der kolonisatie draagt.

21. Gedurende de eerste 10 jaren is de grond en wat er op staat vrij van lasten. Na het 10de jaar wordt de grondlast voor een tijdvak van 20 jaren bepaald, de uitgebreidheid en vruchtbaarheid van den grond, en niet de daarop staande gewassen tot maatstaf nemende.

22. Nadat de eerste 100 huisgezinnen in een à twee dorpen gevestigd zijn, schijnen de maatregelen voor eerste ontvangst en verzorging te kunnen worden ingekrompen, wijl de kolonie—zelve dan hulpmiddelen genoeg heeft, om de aankomende behulpzaam te zijn in hunne vestiging en opname. Er kunnen nu percelen van alle uitgebreidheid worden uitgegeven, zoowel voor groote als kleine kapitalen, voor groote en kleine cultuur. De eigenaars van groote percelen zullen dan zelf voor de immigratie moeten zorg dragen, hetzij door de immigranten als arbeiders, pachters of koopers van onderdeelen op die gronden te vestigen. De werking der maatschappij zal daardoor vereenvoudigd worden, de kennis der kolonie spoediger verspreid, en de trek der verhuizing regelmatig daar henen worden getrokken. Zijn de volkshuizers eenmaal in de kolonie aangekomen, dan staat hun de keuze open, zich te wenden of aan de Maatschappij tot erlanging van grond op de algemeene voorwaarde, of bij den grooten grondeigenaar op de voorwaarden, die hij maken zal.

23. Niet te verwerpen zal het zijn, om onder de immigranten ook zoogenaamde oudgasten toe te laten. Zij kunnen soms goede raadgevers zijn, in veel van hetgeen de nieuwlings aangekomen kolonisten niet kennen noch verstaan.

24. Wanneer een goede kern gevestigd is, en aan den uitslag niet meer wordt getwijfeld, zal men ook de behoeftigen en gedeporteerden, mits dit vrijwillig en eigener keuze zij, kunnen overbrengen.

Indien de kolonisatie van het Gouvernement uitgaat, dan zoude men niet behoeven te aarzelen om vroeger, zelfs van den beginne af, gedeporteerden over te brengen. De kolonisatie onder het gezag van het Gouvernement plaats hebbende, kan door de meerdere middelen, zoowel van verzorging als van repressie, die het heeft, eene volkplanting gedeporteerden ook spoediger in de conditie van groei worden gebragt. De wensch door de Staats-Commissie uitgebragt, in de voorlaatste alinea van bladz. 53 van haar verslag, zoude eene gemakkelijke uitvoering in het Si-Piroksche kunnen erlangen, en krachtig kunnen medewerken tot de vestiging van de grondvesten voor een nieuw Nederlandsch Rijk op het eiland Sumatra.

(Het slot volgt.)

Aangekomen schepen te Batavia.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	AGENTS.	
Januarij	23 Amerikaansch	schip	Orient	W. B. Whipple	Singapore 15 Jan	Paine, Stricker & Co.
"	"	"	Time	Uit zee terug	13 "	"
"	— Engelsch	bark	Caroline Elizabeth	Pascod	Malbourne	Hunter, Houghton & Co.
"	25 Hamburgsch	"	Johanna Stol	"	Bangkok	Metzendorf, Wilms & Co.

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	ERSTEMMING.	AGENTS.
Nederlandsch	Eva Johanna	H. de Boer	"	Hanger & Schuurman.
"	Anna Paulowna	W. Bek Wz.	"	"
"	Afrika	Manuoury	Soerabaja	"
"	E. W. van Dam van Iselt	J. Kolu	"	"
"	Zeeuwijk	J. W. J. W. Elias	Samarang en Soerabaja	"
"	Admiral Piet Hein	L. Hazewinkel	"	"
"	Nederland	P. Iloekstra	"	"
"	Jupiter	P. Burggraaf	"	"
"	Karel August	A. Huizer	"	"
"	Hebe	A. H. Kiehl	"	Schimmelpenninck & Co.
"	Constance	Kimmerer	"	"
"	Jacobus	van Loon	"	"
"	Tasmania	B. J. Jonker	"	"
"	Canton	H. J. Tweehuis	"	"
"	Eduard Marie	Remmers	"	"
"	Metalen Kreis	J. P. Zuurdeeg	"	"
"	Christiaan Louis	de Vos	"	"
"	Joan Jacob	Wilphort	"	"
"	Ambonia	W. H. Ruzman	"	"
"	schoener Argo	van Tentem	Exp. Boni	Reijnt & Vinju.
"	Jason	J. Lourens	"	"
"	Triton	Adriaans	"	"
"	Corgene	Dunlop	Nederland	"
"	Twoe Anthony's	van Rijn van Alkemade	"	Dummler & Co.
"	Derkin Titia	P. Esink	"	"
"	Hollandia	C. C. Ruige	"	"
"	Regina Maria	S. Ouwehand	"	MacLaine, Watson & Co.
"	Zeelandia	W. Blaaukhert	"	"
"	Louis Meijer	O. Hazewinkel	"	"
"	Twoe Corneliasen	J. C. Krje	Cheribon en Samarang	Laudberg, Rozet de Bie & Co.
"	President Plate	J. C. Harteen	"	"
"	Voorwaarts	G. F. Bus	"	"
"	Diana	Masdorp	"	"
"	Jeanette en Agatha	C. Kleijndert	"	"
"	Henriette	J. M. van der Veer	"	C. Bahre & G. Kinder.
"	Haamstede	H. H. de Boer	"	van Ommen, Ruch & Co.
"	Almonde	Sarie	"	"
"	Oldenbarneveld	F. N. Hoek	"	"
"	Burgemeester Hofman	N. A. Dijkema	"	"
"	Helmers	A. Mussen	"	"
"	Constantin	E. Vouck	"	"
"	Vf Gebroeders	G. J. Teusina	"	H. Kopersmit & Co.
"	Eensgezindheid	B. G. Flik	"	"
"	Willem de Leroq	P. Ouwehand	Soerabaja	"
"	Schoonderloo	D. Krujt	Soerabaja	"
"	Biesbosch	J. H. Mugge	"	"
"	Agnet	B. Grivel qq	Samarang en Soerabaja	"
"	Willem Eggerts	Faber	"	de Weerd, Ruijl & Co.
"	Fortuna	de Ligny	"	"
"	Thetis	J. Visser	Japan	"
"	Gebroeders Houman	P. J. Bax	Samarang en Soerabaja	"
"	Ferdinand en Louis	J. K. de Weerd	"	"
"	Odilia Margaretha	Hazelhoff	Nederland	Jacometti & Co.
"	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld	"	J. Cezaud & Co.
"	Doggersbank	Wens	"	"
"	Admiral de Ruijter	B. Koster	Golf van Perzie	E. Moormann & Co.
"	Fathool Mobark	Kassan	Samarang	Buis, Jacobson & Co.
"	Faidool Mobark	Heinza	Soerabaja	"
"	Fathool Seroe	Sech Allie Bagoi	"	B. J. Jacobs.
"	Atiatool Bachman	Sech Oemar Bafadal	Soerabaja	"
"	Fathool Karim	Sech Bafagie	Samarang	"
"	General Michiels	D. de Wilde	Japan	Haager & Schuurman.
"	Zwaluw	P. P. Bloem	Japan	"
"	Jeanette Maria	J. G. Danekes	"	T. Cronc.
"	Marianne Antoinetta	J. Winter	"	B. Kopersmit & Co.
"	Vernon	Gilbert	"	Hunter, Houghton & Co.
"	Empress	Malone	"	"
"	Caroline Elizabeth	Pascod	"	"
"	Karteusworth	Applety	"	MacLaine, Watson & Co.
"	Triton	R. W. Sharpe	Australie	"
"	Silvea Cloud	T. Challis	Samarang	Tolson, Hunt & Co.
"	Iste O. May	Burgess	Singapore	Borneo Company Limited.
"	Augusta Max	Banks	Australie	Adam & Co.
"	Collingwood	W. Spence	Stagapors	Martin, Dye & Co.
"	J. C. Ross	R. Ballard	Cocos Eilanden	Wilson & Co.
"	General Wyndham	Wilson	"	"
"	Albert Cezard	Le Boze	Frankrijk	J. Cezaud & Co.
"	Visit	Lhotellier	Bordeaux	E. Moormann & Co.
"	Benjamin	Durouguithen	Havre	Dummler & Co.
"	Robert Fatten	Donnell	"	MacLaine, Watson & Co.
"	Brothers	Combs	Amerika	"
"	La Rochelle	Meijer	"	Metzendorf, Wilms & Co.
"	Gustav	Nielsen	"	"
"	Neumuhlen	Heuer	"	"
"	Podesta	Angelbeck	"	"
"	Siva	Broesen	"	"
"	Catharina	Hansen	Nederland	"
"	Helze	Range	Sydney	C. Bahre & G. Kinder.
"	Kroonprins Ernst August	Meijer	"	"
"	Nordakod	H. Hansen	Nederland	"
"	Ocean	Farratman	"	"
"	Concordia	Wessels	"	"
"	Auguste en Meline	Von Läche	"	"
"	Syapelen	Söderberg	"	"
"	Diadem	Hansson	Nederland	"
"	Oscar 1	Blomquist	"	"
"	Sewa	Hopker	"	Buising, Schröder & Co.

De Particulieren schepen zijn aangeduid met een *

Vertrokken schepen van Batavia.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship departures from Batavia.

Aangekomen Schepen te Soerabaja.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship arrivals at Soerabaja.

Vertrokken Schepen van Soerabaja.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship departures from Soerabaja.

In lading liggende schepen te Soerabaja.

Table with columns: VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR, BESTEMMING. Lists cargo ships and their destinations.

Aangekomen Schepen te Cheribon.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship arrivals at Cheribon.

Vertrokken Schepen van Cheribon.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship departures from Cheribon.

Vertrokken Schepen van Tagal.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship departures from Tagal.

Aangekomen Schepen te Pekalongan.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship arrivals at Pekalongan.

Vertrokken schepen van Pecalongan.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship departures from Pecalongan.

Aangekomen Schepen te Pasoeroean.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship arrivals at Pasoeroean.

Vertrokken Schepen van Pasoeroean.

Table with columns: DATUM, VLAG, NAMEN DER SCHEPEN, GEZAGV. VAN, NAAM, NAAR. Lists ship departures from Pasoeroean.

Scheepstijdingen.

Rotterdam, 7 Dec. Het alhier te huis behorende barkschip Willems Cornis de Witte, kapt. Kruisje, van Java naar Rotterdam bestemd, is in den nacht van 27 op 28 Nov. ten uur op de Westplaat van den Banjaard (Schouwen. O. t. Z.) gestrand, was den volgenden morgen ten 11 uur reeds vol water gelopen en spoedig geheel wrak geworden.

Rijst, Indramajoe niet aan de markt. witte Batavia late kwaliteit, f 140,- @ f 155,-. Carga f 100,- @ f 110,-.

Te SAMARANG, den 20sten Januarij 1859. Koffij, f 32,- oogen oppergruind. Sulker No. 16, f 17,75,- afgedaan; oogen oppergruind.

Te SOERABAJA, den 20sten Januarij 1859. Suiker No. 16, f 17,75,- picol f 17,75 @ f 18,-. Rijst, (witte) f 18,- @ f 19,-.

Te PASOEROEAN, den 19den Januarij 1859. Suiker No. 16, f 17,75,- picol f 17,75 @ f 18,-. Rijst, (witte) f 18,- @ f 19,-.

Den 19den Januarij, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1859. Van de Fabriek Getalbouwa Picols Suiker.

Te samen 6003. 162-623-82 pic. Suiker. 146,332-20. 161,564-04 " Koffij.

Restant Producten in 's lanks pakhuizen, den 19 Januarij 1859. 60,450-23 pic. Suiker, oogst 1858. 35,038-61 " Koffij " 1858.

HANDELSBERICHTEN. Aan- en Uitvoer te Batavia van den 15 tot en met den 15 Januarij 1859.

Van Rotterdam per Ned. schip Gebroeders Houtman, gez. Bar, kateen; 25 do. opium, N. H. M.

100 vs. specie, 199798 kilo, giet. ijzer, 180 va. boter, 50 do. spijskers, 18 kn. 72 coll. gouv. goederen, Gouvernment.

inkt, schilderijen, lederwerk, zijdenstoffen, modewaren, medicijnen, kleding stukken, kramen, provisies en lakwerk, 23 kn. koopmanschappen ex ma' ufact., Gumpich en Strauss.

200 vs. boter, 1000 keld. genever, Schimmelpenninck en co. 130 va. teer, Agenten. 10 kn. diversen, 3 do. manufact., Order.

150/m. steenen, 11 va. zilv. munt, 44 bu. zakken, 200 va. meel, 402 coll. gouv. goederen, Gouvernment. 50 va. bier, 4 kn. provisies, 60 keld. lijnolie, 50 hammen.

327 ks. gember, E. Moormann en co. 2 ks. papier, Haeger en Schuurman. Van Tjilatjap per Ned. schip Java's Westoeren, gez. Doornbos.

195 kn. kop. munt, Gouvernment. 1000 ps. kadj. maten, 2 roll. zeldoek, 1 vt. erwten, Agenten. 1 kt. lijnwaden, N. H. M.

Uitvoer. Naar Borneo's Westkust per N. I. stoomb. Banda, gez. Bosch, agt. W. Cores de Vries. 8 coll. gouv. goederen, Gouvernment.

100 ps. zakken, 935 f. gedr. visch, 4350 do. rijst, 47 kann. olie, 21 vad. brandhout, 90 legg. water, 97 kn. klapp. olie, 206 zakk. rijst.

4 kn. gedr. katoen, Borneo C. Limited. 100 tobb. staal, uit entrep. Faine, Stricker en co. 12 va. boter, van Hemert.

2 va. vleesch, 3 kn. wijn, 2 md. min. water, 4 keld. genever, 3 va. boter, 4 do. spek, 3 kn. regaal, uit entrep. Agenten.

Aangekomen Passagiers te Batavia, van den 22 tot en met den 25 Januarij 1859. Met het Ned. schip Nederland, kapt. J. Hoekstra, de hh. Kervel en Sam.

Vertrokken Passagiers van Batavia, van den 22 tot en met den 25 Januarij 1859. Met Z. M. fregat de Ruijter, kapt. Luit t/z G. Fabius, de Vice Admiral

HANDELSBERICHTEN. Te BATAVIA, den 25sten Januarij 1859. Arak, f 58,-. Koffij, Java niet aan de markt. Suiker, witte No. 16, f 17,50 @ f 18,-.

